

REPUBLIKA SRPSKA
Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka

Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

IZVJEŠTAJ
o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj
za period od 01.01.2018. do 31.12.2018. godine

Broj: UO-7/19
Datum: 12.06.2019. godine

Banja Luka, jun 2019. godine

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	5
1. STRUKTURA SEKTORA	7
2. OSIGURANJE	8
2.1. Tržište osiguranja	8
2.1.1. Učesnici na tržištu osiguranja	8
2.1.1.1. Društva za osiguranje	8
2.1.1.2. Zastupnici i brokera u osiguranju	10
2.1.1.3. Zaštitni fond Republike Srpske	10
2.1.1.4. Ovlašćeni aktuari	11
2.1.2. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja	11
2.1.3. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske	12
2.1.4. Tržišna struktura i koncentracija	13
2.1.5. Obračunata premija po društvima za osiguranje	15
2.1.6. Struktura portfelja	18
2.1.7. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju	20
2.1.7.1. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj	20
2.1.7.2. Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju	21
2.2. Bilansna struktura	23
2.2.1. Bilans stanja	23
2.2.2. Bilans uspjeha	27
2.2.3. Konsolidovani finansijski izvještaji	30
2.3. Finansijski i tehnički pokazatelji	31
2.3.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	31
2.3.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive	32
2.3.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve	32
2.3.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja	33
2.3.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja	35
2.3.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja	37
2.3.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja	38
2.3.5. Tehnički rezultat	40
2.3.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	41
2.3.7. Pokazatelji rentabilnosti	41
2.3.8. Ostali pokazatelji poslovanja	42
3. DOBROVOLJNO PENZIJSKO OSIGURANJE	43
3.1.1. Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	43
3.1.2. Dobrovoljni penzijski fond	45

Tabele

Tabela 1: Društva za osiguranje iz RS	8
Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje iz RS	9
Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje iz RS	9
Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu	11
Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji	11
Tabela 6: Premija osiguranja obračunata na tržištu RS	12
Tabela 7: Obračunata premija na tržištu osiguranja u RS, prema vrstama osiguranja	12
Tabela 8: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH na tržištu Republike Srpske	13
Tabela 9: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske, prema peer grupama	14
Tabela 10: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS	15
Tabela 11: Obračunata premija društava za osiguranje iz RS u FBiH	16
Tabela 12: Obračunata premija po filijalama društava za osiguranje iz FBiH	17
Tabela 13: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja	18
Tabela 14: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske	20
Tabela 15: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja	21
Tabela 16: Premija društava za osiguranje obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja	22
Tabela 17: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS	23
Tabela 18: Pasiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS	25
Tabela 19: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS	28
Tabela 20: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	31
Tabela 21: Iznos ukupno isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja	38
Tabela 22: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja	39
Tabela 23: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	39
Tabela 24: Tehnički rezultat	40
Tabela 25: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	41
Tabela 26: Pokazatelji rentabilnosti	41
Tabela 27: Ostali pokazatelji poslovanja	42
Tabela 28: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	43
Tabela 29: Bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	44
Tabela 30: Bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda	46
Tabela 31: Bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda	47

Grafikoni

Grafikon 1: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS	16
Grafikon 2: Kumulativna stopa rasta ukupno obračunate premije društava za osiguranje iz RS	19
Grafikon 3: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja.....	19
Grafikon 4: Ukupno obračunata premija neživotnih osiguranja društava za osiguranje iz RS	19
Grafikon 5: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje iz RS	24
Grafikon 6: Struktura poslovne pasive društava za osiguranje iz RS	26
Grafikon 7: Kapital društava za osiguranje iz RS.....	27
Grafikon 8: Ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje iz RS	33
Grafikon 9: Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja.....	34
Grafikon 10: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS	34
Grafikon 11: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja	35
Grafikon 12: Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja.....	36
Grafikon 13: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnog osiguranja po društvima za osiguranje iz RS	36
Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja.....	37
Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije	37
Grafikon 16: Ukupno isplaćene obaveze iz osiguranja (životna i neživotna osiguranja).....	39

UVODNA RIJEČ

Izveštaj o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj za 2018. godinu sadrži informacije o stanju u osiguranju i dobrovoljnom penzijskom osiguranju, a pripremljen je na osnovu finansijskih, revizorskih, aktuarskih i drugih izvještaja, koje učesnici na tržištu osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u skladu sa propisima, dostavljaju Agenciji za osiguranje Republike Srpske.

Na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, kontinuirano se povećava broj društava za osiguranje, te je na dan 31.12.2018. godine na tržištu poslovalo 27 društava za osiguranje, odnosno 15 društava čije je sjedište u Republici Srpskoj i 12 društava čije je sjedište u Federaciji BiH. Herfindahl Hirschman-ov indeks i činjenica da je pojedinačno učešće društava u ukupno obračunatoj premiji osiguranja manje od 10% ukazuju da na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj postoji prilično jaka konkurencija.

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske iznosila je 226,1 miliona KM i veća je za 6%, u odnosu na prethodnu godinu. Premija neživotnih osiguranja porasla je za 5,5%, a premija životnih osiguranja za 8,4%. Iako je nastavljen trend rasta premije životnih osiguranja, ova premija još nije dostigla nivo uporedivih tržišta osiguranja zemalja regiona. Putem zastupnika i brokera, na tržištu osiguranja Republike Srpske, obračunato je 24,7% premije.

U vezi poslovanja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, a koje uključuje poslovanje i u FBiH, treba istaći da je ostvaren rast obračunate premije za 3,4%, te da je učešće premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti u ukupno obračunatoj premiji iznosilo 65,2%. Nadalje, ukupan neto rezultat bio je dobitak u iznosu od 28,8 miliona KM, koji je rezultirao stopom povrata na kapital od 19,8%. Pozitivan je bio i ukupan tehnički rezultat, koji je iznosio 107,9 miliona KM. Ukupna bilansna suma je povećana za 9,2%, a ukupan bilansni kapital je povećan za 10,4% i iznosio je 152,7 miliona KM. Ukupno obračunate tehničke rezerve povećane su za 9,3%. Osiguranicima i korisnicima osiguranja, po osnovu ugovora o osiguranju, isplaćeno je 72,9 miliona KM ili 14,5% više u odnosu na prethodnu godinu. Kombinovani ratio je bio ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, kao i da je premija bila dovoljna za pokriće obaveza iz ugovora o osiguranju. Sva društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj ispunjavala su propisane zahtjeve adekvatnosti kapitala.

Iz svega navedenog proizilazi da su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj imala adekvatan finansijski kapacitet za izmirenje obaveza iz ugovora o osiguranju, te da je profitabilnost bila na zadovoljavajućem nivou, ali i da, nezavisno što je ostvaren rast premije osiguranja, postoji potencijal i potreba za dalji rast tržišta/premije osiguranja u vrstama neobaveznih osiguranja.

Djelatnost dobrovoljnog penzijskog osiguranja, obavljalo je jedno društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, a koje je nakon dobijanja dozvole za organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, u toku trećeg tromjesečja 2017. godine, počelo sa poslovanjem na tržištu. Sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, ukupan broj aktivnih članova dobrovoljnog penzijskog fonda je bio 991. Neto vrijednost imovine dobrovoljnog penzijskog

fonda, sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, iznosila je 299.717 KM. Broj emitovanih udjela je bio 29.864,1612602, a neto vrijednost po udjelu 10,03600 KM. Iskazani pokazatelji poslovanja su u skladu sa nivoom poslovne aktivnosti i činjenicom da je početak poslovanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom bio krajem prethodne godine.

Direktor,
Slaven Dujaković

Banja Luka, jun 2019. godine

1. STRUKTURA SEKTORA

U ovom izvještaju, sektor osiguranja obuhvata djelatnost osiguranja (u daljem tekstu: osiguranje) i djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima (u daljem tekstu: dobrovoljno penzijsko osiguranje).

Prema Zakonu o društvima za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10 i 47/17) djelatnost osiguranja je djelatnost zaključivanja i izvršavanja ugovora o osiguranju i reosiguranju, te djelatnost posrednika i zastupnika u osiguranju. Pored toga, ovim zakonom je regulisano osnivanje, poslovanje, nadzor i prestanak rada društava za osiguranje i filijala društava za osiguranje iz FBiH, te je osnovana Agencija za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija). Društva za osiguranje mogu obavljati osiguranje, kao isključivu djelatnost. Takođe, zakonski okvir osiguranja čine:

- Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 47/17), kojim su uređena pravila za obavljanje zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju, uslovi za izdavanje i prestanak važenja ovlaštenja i dozvola u ovom segmentu, kao i nadzor nad obavljanjem zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju i
- Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15), kojim su propisane vrste obaveznih osiguranja u saobraćaju, te pravila njihovog obavljanja.

Prema Zakonu o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/09), društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima obavljaju djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima i drugim penzijskim fondovima osnovanim u skladu sa posebnim zakonima. Takođe, ovim zakonom je regulisano organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, osnivanje, djelatnost i poslovanje društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, poslovi i obaveze kastodi banke, nadležnost Agencije u regulisanju i vršenju nadzora nad društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, organizovanje penzijskih planova i druga pitanja od značaja za funkcionisanje dobrovoljnih penzijskih fondova.

Obavljanje osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja regulisano je i podzakonskim aktima koje donosi Agencija.

Zakoni i podzakonski akti kojim je uređen sektor osiguranja, dostupni su i na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba).

2. OSIGURANJE

2.1. Tržište osiguranja

2.1.1. Učesnici na tržištu osiguranja

Učesnici na tržištu osiguranja, pod nadzorom Agencije, su: društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, filijale društava za osiguranje iz FBiH, zastupnici i brokери u osiguranju, te Zaštitni fond Republike Srpske i ovlašćeni aktuari.

2.1.1.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja Republike Srpske, u 2018. godini, poslovalo je 15 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, koja su prema djelatnosti osiguranja, sjedištu i stanju većinskog vlasništva, na dan 31.12.2018. godine, predstavljena u narednoj tabeli.

Tabela 1: Društva za osiguranje iz RS

R.B.	Naziv društva za osiguranje	Sjedište	Većinsko vlasništvo
NEŽIVOTNA OSIGURANJA			
1.	Atos osiguranje A.D.	Bijeljina	strano
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	Brčko	domaće
3.	Drina osiguranje A.D.	Milići	domaće
4.	Euros osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
5.	Krajina osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
6.	Mikrofin osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
7.	Nešković osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
8.	Osiguranje Aura A.D.	Banja Luka	domaće
9.	Osiguranje Garant D.D.	Brčko	domaće
10.	Premium osiguranje A.D. ¹	Banja Luka	domaće
11.	SAS-SuperP OSIGURANJE A.D.	Bijeljina	domaće
12.	Triglav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
ŽIVOTNA I NEŽIVOTNA OSIGURANJA (KOMPOZITNA DRUŠTVA)			
13.	Grawe osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
14.	Dunav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
15.	Wiener osiguranje A.D.	Banja Luka	strano

Izvor: Centralni registar HOV

Od 15 društava za osiguranje, sa sjedištem u Republici Srpskoj, 12 je obavljalo djelatnost neživotnih osiguranja, a 3 društva za osiguranje su obavljala djelatnost neživotnih i životnih osiguranja.

U 2018. godini, na tržištu osiguranja Republike Srpske, poslovalo je i 12² filijala društava za osiguranje iz FBiH, dok je 8 društava za osiguranje iz Republike Srpske poslovalo putem filijale u FBiH.

¹ Premium Invest osiguranje A.D. Banja Luka je, u toku izrade ovog izvještaja, promijenilo naziv u Premium osiguranje A.D. Banja Luka

² U periodu izrade ovog izvještaja, postupak brisanja jedne filijale društva za osiguranje sa sjedištem u FBiH iz Registra Agencije bio je u toku, zbog pripajanja društava za osiguranje u FBiH

Struktura vlasništva

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, 9 društava za osiguranje je bilo u većinskom domaćem vlasništvu, dok je 6 društava za osiguranje bilo u većinskom stranom vlasništvu.

Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje iz RS

Vlasništvo	Broj društava za osiguranje	Učešće u ukupnom kapitalu	Učešće u ukupnoj aktivi	Učešće u bruto fakturisanjoj premiji
Većinsko domaće vlasništvo	9	55,0%	38,3%	50,2%
Većinsko strano vlasništvo	6	45,0%	61,7%	49,8%
UKUPNO	15	100%	100%	100%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i Centralni registar HOV

Društva sa većinskim stranim kapitalom su učestvovala u ukupnom kapitalu sa 45,0%. Na društva za osiguranje sa većinskim stranim kapitalom odnosi se 61,7% ukupne aktive i 49,8% bruto fakturisane premije.

Prema Izveštaju Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka - knjizi akcionara, državni kapital je evidentiran u Osiguranju Aura a.d. Banja Luka sa učešćem 38% (prioritetne akcije) i u Krajina osiguranju a.d. Banja Luka sa učešćem 34,9%.

Ljudski resursi

Na dan 31.12.2018. godine, u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bio je zaposlen 1.531 radnik. Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje za period 2016 - 2018. godina, predstavljeni su u narednoj tabeli.

Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje iz RS

KVALIFIKACIJA	31.12.2016.		31.12.2017.		31.12.2018.		INDEKS 2018/17
	broj	%	broj	%	broj	%	
NK	8	0,6	8	0,6	9	0,6	112,5
PK	2	0,1	2	0,1	1	0,1	50,0
NS	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
KV	68	4,9	67	4,6	65	4,2	97,0
SSS	709	50,9	726	50,2	778	50,8	107,2
VKV	7	0,5	8	0,6	7	0,5	87,5
VŠS	82	5,9	84	5,8	74	4,8	88,1
VSS	489	35,1	522	36,1	569	37,2	109,0
MR	28	2,0	27	1,9	26	1,7	96,3
DR	1	0,1	2	0,1	2	0,1	100,0
UKUPNO	1.394	100,0	1.446	100,0	1.531	100,0	105,9

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Pored toga, u filijalama društava za osiguranje iz FBiH bilo je zaposleno 267 radnika, u Zaštitnom fondu Republike Srpske 7 radnika, a što zajedno sa zaposlenima u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj iznosi 1.805 radnika. Takođe, na tržištu osiguranja djeluju i zastupnici i brokeri u osiguranju (fizička lica), te ovlašćeni aktuari, a što je prikazano u nastavku ovog poglavlja.

2.1.1.2. Zastupnici i brokери u osiguranju³

Zaključno sa danom 31.12.2018. godine, u Registar zastupnika i brokera u osiguranju kod Agencije bilo je upisano:

- 300 zastupnika u osiguranju – fizička lica, od čega ih je 32 registrovalo preduzetničke radnje,
- 16 društava za zastupanje u osiguranju sa sjedištem u Republici Srpskoj (uključujući Pošte Srpske, mikrokreditna društva i banke) i 4 filijale društava za zastupanje iz FBiH,
- 35 brokera u osiguranju – fizičkih lica,
- 5 brokerskih društava sa sjedištem u Republici Srpskoj i 2 filijale brokerskih društava iz FBiH.

Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je aktuelni izvod iz registara zastupnika i brokera u osiguranju.

U 2018. godini, Agencija je organizovala edukacije i održala jedan redovan i dva vanredna ispitna roka za polaganje stručnog ispita za provjeru stručnog znanja, potrebnog za dobijanje ovlaštenja za obavljanje poslova zastupanja i posredovanja u osiguranju. Stručni ispit je položilo ukupno 172 kandidata.

2.1.1.3. Zaštitni fond Republike Srpske

Zaštitni fond Republike Srpske (u daljem tekstu: Zaštitni fond) osnovan je Zakonom o obaveznom osiguranju za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 102/09), kao posebno pravno lice. Nadležnost Zaštitnog fonda propisana je Zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15). Zaštitni fond je obavezan da izvršava obavezu naknade štete nastale na teritoriji Republike Srpske trećem oštećenom licu, ako ih prouzrokuje nepoznato vozilo (štete na licima) ili vozilo čiji vlasnik nije zaključio ugovor o osiguranju od autoodgovornosti (štete na licima i stvarima). Pored toga, Zaštitni fond je obavezan da izvršava i obavezu isplate naknade oštećenim licima u slučaju da nije zaključen ugovor o obaveznom osiguranju putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, te šteta iz osnova autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu koje nisu mogle biti nadoknađene iz stečajne ili likvidacione mase društva za osiguranje.

Sva društva za osiguranje koja u Republici Srpskoj obavljaju poslove osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, osim putnika u vazdušnom saobraćaju, obavezno su članovi Zaštitnog fonda i plaćaju doprinos Zaštitnom fondu, srazmjerno obračunatoj premiji osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja u Republici Srpskoj.

Ukupno ostvareni prihodi Zaštitnog fonda, u 2018. godini, su iznosili 3.771.288 KM i bili su manji za 1,8%, u poređenju sa prethodnom godinom, od čega se 94% odnosilo na poslovne prihode. Ukupni rashodi iznosili su 3.676.134 KM i bili su veći za 14,6% u odnosu na prethodnu godinu, od čega se 68% odnosilo na poslovne rashode, dok se 32% odnosilo na ispravku

³ Prema Zakonu o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 47/17), posredovanje u osiguranju obavljaju brokeri u osiguranja (fizička lica i brokerska društva u osiguranju).

potraživanja po osnovu regresa. Zaštitni fond je ostvario višak prihoda nad rashodima u iznosu od 95.154 KM.

U narednoj tabeli dat je pregled rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva, u periodu 2016 - 2018. godina, a koji se odnose na štete na licima ili imovini u saobraćajnim nezgodama iz nadležnosti Zaštitnog fonda.

Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu

Odštetni zahtjevi	31.12.2016.	31.12.2017.	31.12.2018.	Indeks 2018/2017
1. Prijavljeni u tekućem periodu i reaktivirani	512	435	425	97,7
2. Preneseni iz prethodnog perioda	166	176	143	81,3
3. Ukupan broj zahtjeva (1+2)	678	611	568	93,0
4. Odbijeni zahtjevi	87	106	87	82,1
5. Obradeni zahtjevi bez odbijenih	414	362	332	91,7
6. Broj isplaćenih zahtjeva	414	362	332	91,7
7. Iznos isplaćenih zahtjeva KM	1.347.159	1.104.258	1.604.015	145,3

Izvor: Izveštaj Zaštitnog fonda

U odnosu na prethodnu godinu, ukupan broj odštetnih zahtjeva je smanjen za 7,0%. Svi obrađeni odštetni zahtjevi su isplaćeni. Iznos isplaćenih odštetnih zahtjeva bio je veći, u 2018. godini, za 45,3%, u odnosu na prethodnu godinu. Prosječna vrijednost isplaćenog odštetnog zahtjeva, u 2018. godini, iznosila je 4.831 KM i bila je veća u odnosu na 2017. godinu za 58,4%.

2.1.1.4. Ovlašćeni aktuari

U skladu sa međunarodnim standardima za obavljanje osiguranja od posebne važnosti je obezbjeđenje adekvatnog broja profesionalno osposobljenih aktuara. Na dan 31.12.2018. godine, u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije bilo je upisano 38 lica. Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je aktuelni izvod iz Registra ovlašćenih aktuara.

2.1.2. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja

U narednoj tabeli je dat komparativni pregled osnovnih relativnih pokazatelja, vezanih za premiju, kojima se mjeri stepen razvijenosti tržišta osiguranja.

Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji

(u USD)⁴

Zemlja		Premija/broj stanovnika			Premija/BDP (%)			Životna/ukupna premija (%)		
		2015.	2016.	2017.	2015.	2016.	2017.	2015.	2016.	2017.
BiH	RS	73,2	96,7	113,0	2,0	2,2	2,2	16,7	16,5	16,7
	FBiH	103,2	114,5	123,0	2,3	2,3	2,3	24,8	24,3	22,2
Austrija		2.261,0	2.177,0	2.217,0	5,2	4,8	4,6	38,7	35,8	34,0
Bugarska		149,0	160,0	175,0	2,2	2,2	2,2	17,8	18,4	17,1
Grčka		382,0	398,0	411,0	2,2	2,2	2,2	45,9	45,8	44,9
Mađarska		303,0	317,0	348,0	2,4	2,6	2,5	53,7	49,8	49,0
Rumunija		107,0	111,0	125,0	1,3	1,2	1,3	20,1	19,1	21,1
Slovenija		1.058,0	1.084,0	1.184,0	5,0	5,0	5,0	28,7	28,4	30,1

⁴ U periodu izrade ovog izvještaja nije bila dostupna komparativna statistika za 2018. godinu

Zemlja	Premija/broj stanovnika			Premija/BDP (%)			Životna/ukupna premija (%)		
	2015.	2016.	2017.	2015.	2016.	2017.	2015.	2016.	2017.
Srbija	105,0	115,0	123,0	2,0	2,1	2,1	22,4	24,7	23,0
Turska	141,0	165,0	149,0	1,6	1,6	1,4	12,2	12,5	15,4
Hrvatska	299,0	307,0	333,0	2,6	2,6	2,5	33,9	33,3	32,4
Češka	592,0	592,0	609,0	3,2	3,1	2,9	40,7	37,7	38,0

Izvor: Statistika tržišta osiguranja u BiH, Republički zavod za statistiku RS, SwissRe

Učešće premije u BDP bilo je na približno istom nivou kao u ostalim zemljama iz okruženja sa sličnim nivoom razvoja tržišta osiguranja. Iako na tržištu Republike Srpske postoji trend rasta premije životnih osiguranja, učešće premije životnih osiguranja u ukupnoj premiji je i dalje nisko. Premija po stanovniku bila je niža, kako u odnosu na razvijena tako i u odnosu na tržišta osiguranja u razvoju.

2.1.3. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske

U narednoj tabeli daje se pregled ukupno obračunate premije na tržištu osiguranja Republike Srpske⁵, za period 2016 - 2018. godina.

Tabela 6: Premija osiguranja obračunata na tržištu RS

R.B.	Subjekti na tržištu RS	Obračunata premija na tržištu Republike Srpske						Indeks 2018/2017
		2016.		2017.		2018.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
1.	DRUŠTVA IZ RS	155.728.378	78,6	169.595.254	79,5	173.808.910	76,9	102,5
1.1.	Neživotna osiguranja	137.049.768	69,2	149.588.494	70,1	153.902.365	68,1	102,9
1.2.	Životna osiguranja	18.678.610	9,4	20.006.759	9,4	19.906.545	8,8	99,5
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	42.419.590	21,4	43.694.839	20,5	52.290.663	23,1	119,7
2.1.	Neživotna osiguranja	28.419.093	14,3	28.842.603	13,5	34.404.235	15,2	119,3
2.2.	Životna osiguranja	14.000.498	7,1	14.852.236	7,0	17.886.428	7,9	120,4
	UKUPNO	198.147.968	100,0	213.290.093	100,0	226.099.573	100,0	106,0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura obračunate premije na tržištu osiguranja Republike Srpske, prema vrstama osiguranja, za period 2016 - 2018. godina.

Tabela 7: Obračunata premija na tržištu osiguranja u RS, prema vrstama osiguranja

Vrsta osiguranja	2016.		2017.		2018.		Indeks 2018/17
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Osiguranje nezgode	13.306.070	6,7	15.294.995	7,2	17.064.906	7,5	111,6
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih	12.529.660	6,3	13.970.174	6,5	16.002.649	7,1	114,5
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	7.287.587	3,7	8.829.626	4,1	7.956.702	3,5	90,1
Osiguranje ostalih šteta na imovini	9.685.946	4,9	8.881.216	4,2	9.287.776	4,1	104,6

⁵ Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske je obračunata na način da je ukupna premija koja su ostvarila društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, umanjena za premiju koju su ta društva ostvarila u FBiH i uvećana za premiju koju su filijale društva za osiguranje sa sjedištem u FBiH ostvarila u Republici Srpskoj.

Vrsta osiguranja	2016.		2017.		2018.		Indeks 2018/17
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	118.570.018	59,8	126.501.694	59,3	131.827.203	58,3	104,2
Ostalo	4.089.581	2,1	4.953.393	2,3	6.167.364	2,7	124,5
Ukupno neživotna osiguranja	165.468.860	83,5	178.431.098	83,7	188.306.600	83,3	105,5
Životno osiguranje	32.679.108	16,5	34.858.995	16,3	37.792.973	16,7	108,4
Ukupno	198.147.968	100,0	213.290.093	100,0	226.099.573	100,0	106,0

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske, u periodu 01.01. do 31.12.2018. godine, iznosila je 226.099.573 KM i veća je, u odnosu na isti period prethodne godine, za 12.809.480 KM ili 6,0%.

Od obračunate premije na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2018. godini, na premiju neživotnih osiguranja odnosilo se 188.306.600 KM ili 83,3%, dok je obračunata premija životnih osiguranja iznosila 37.792.973 KM ili 16,7%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je porasla za 5,5%, a premija životnih osiguranja za 8,4%.

2.1.4. Tržišna struktura i koncentracija

U narednoj tabeli prikazano je učešće društava za osiguranje sa sjedištem Republici Srpskoj i filijala društava za osiguranje iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske, za period 2016 – 2018. godina.

Tabela 8: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH na tržištu Republike Srpske

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske			
	Društvo za osiguranje iz RS / Filijale društava iz FBiH	2016.	2017.	2018.
1.	Atos osiguranje A.D.	6,3%	7,6%	7,4%
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	5,1%	5,1%	4,7%
3.	Grawe osiguranje A.D.	8,1%	7,8%	7,7%
4.	Drina osiguranje A.D.	9,9%	9,7%	9,2%
5.	Dunav osiguranje A.D.	8,9%	8,4%	7,8%
6.	Euros osiguranje A.D.	2,9%	3,7%	3,9%
7.	Wiener osiguranje A.D.	10,0%	9,6%	8,0%
8.	Krajina osiguranje A.D.	2,1%	1,4%	1,2%
9.	Mikrofin osiguranje A.D.	3,3%	3,2%	3,4%
10.	Nešković osiguranje A.D.	8,2%	8,0%	7,2%
11.	Osiguranje Aura A.D.	4,4%	4,7%	5,4%
12.	Osiguranje Garant A.D.	3,8%	3,9%	4,1%
13.	Premium osiguranje A.D.			0,3%
14.	SAS-SuperP osiguranje A.D.	0,5%	1,4%	1,7%
15.	Triglav osiguranje A.D.	5,0%	4,9%	4,8%
16.	Asa osiguranje D.D.	1,7%	1,9%	2,4%
17.	Adriatic osiguranje D.D.	1,0%	0,6%	2,8%
18.	Camelija osiguranje D.D.	0,4%	0,3%	0,3%
19.	Central osiguranje D.D.			1,3%
20.	Croatia osiguranje D.D.	1,0%	0,8%	1,2%

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske			
	Društvo za osiguranje iz RS / Filijale društava iz FBiH	2016.	2017.	2018.
21.	Grawe osiguranje D.D. ⁶	-	-	0,0%
22.	Euroherc osiguranje D.D.	3,0%	3,0%	3,4%
23.	SARAJEVO osiguranje D.D.	2,1%	2,2%	1,5%
24.	Vienna osiguranje D.D.	3,7%	3,6%	3,7%
25.	Osiguranje "VGT" D.D. ⁷	0,4%	0,3%	0,0%
26.	UNIQA osiguranje D.D.	5,6%	5,1%	5,9%
27.	Zovko osiguranje D.D. ⁸	2,3%	2,3%	-
28.	Triglav osiguranje D.D.	0,3%	0,4%	0,5%
	UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

U sljedećem pregledu dat je stepen koncentracije tržišta osiguranja u Republici Srpskoj po peer grupama, iz kojeg se vidi da nije bilo značajnijih promjena broja društava za osiguranje po peer grupama, te da ni jedno društvo za osiguranje nije ostvarilo učešće u ukupno obračunatoj premiji veće od 10%.

Tabela 9: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske, prema peer grupama

Učešće	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupnoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama					
	2016.		2017.		2018.	
	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje
do 5%	37,8%	17	38,6%	17	41,3%	19
5-10%	62,2%	8	61,4%	8	58,7%	8
10-15%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
preko 15%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Herfindahl Hirschman–ov indeks predstavlja, takođe, mjeru koncentracije tržišta i izračunava se kao zbir kvadrata pojedinačnog učešća svakog društva za osiguranje u odnosu na ostvarenu premiju. Ovaj indeks uzima u obzir relativnu veličinu i raspodjelu društava na tržištu, te ukoliko je tržište monopolističko, postoji i veća tržišna koncentracija, i naravno manja konkurencija. Indeks se povećava ukoliko se smanjuje broj društava učesnika na tržištu, a u isto vrijeme razlika u veličini među njima je sve veća. Ukoliko bi postojalo samo jedno društvo koje se bavi osiguranjem, indeks bi iznosio 10.000 (učešće na tržištu 100%, odnosno indeks je

⁶ U ovom izvještajnom periodu u FBiH izvršeno je pripajanje društva za osiguranje "VGT" D.D. Visoko društvu za osiguranje Grawe osiguranje D.D. Sarajevo. Shodno periodu obavljanja poslova osiguranja u Republici Srpskoj ostvareno tržišno učešće Grawe osiguranje D.D. Sarajevo iznosilo je 0,0305% (68.992 KM)

⁷ U ovom izvještajnom periodu u FBiH izvršeno je pripajanje društva za osiguranje "VGT" D.D. Visoko društvu za osiguranje Grawe osiguranje D.D. Sarajevo. Shodno periodu obavljanja poslova osiguranja u Republici Srpskoj ostvareno tržišno učešće društva za osiguranje "VGT" D.D. Visoko iznosilo je 0,0307% (69.420 KM)

⁸ U ovom izvještajnom periodu, filijala društva za osiguranje "Zovko osiguranje" d.d. Žepče nije obračunalo premiju jer se ovo društvo pripojilo drugom društvu za osiguranje u FBiH, ali na dan izrade ovog izvještaja nije bio završen postupak brisanja iz Registra Agencije.

100*100=10.000). U suprotnom slučaju, ukoliko bi bilo mnogo društava sa srazmjerno niskim učešćem, oko 0%, indeks bi bio blizu 0, što bi ukazivalo da na tržištu postoji savršena konkurencija. Ako je Herfindahl Hirschman-ov indeks između 1.000 i 1.800 smatra se da na tržištu postoji umjerena koncentracija. S obzirom da je Herfindahl Hirschman-ov indeks u 2018. godini iznosio 578 poena, može se zaključiti da na tržištu osiguranja Republike Srpske postojala prilično jaka konkurencija.

U tom kontekstu, treba istaći da je prisutan trend smanjenja Herfindahl Hirschman-ovog indeksa, što ukazuje na kontinuirano povećanje konkurencije na ovom tržištu.

2.1.5. Obračunata premija po društvima za osiguranje

Ukupno obračunata premija, u periodu 01.01. do 31.12.2018. godine, društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, uključujući i premiju koju su ova društva za osiguranje obračunala na tržištu osiguranja FBiH, iznosila je 214.989.388 KM (od čega 41.180.478 KM u FBiH, a 173.808.910 KM u Republici Srpskoj). U odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bila je veća za 7.101.410 KM ili 3,4%.

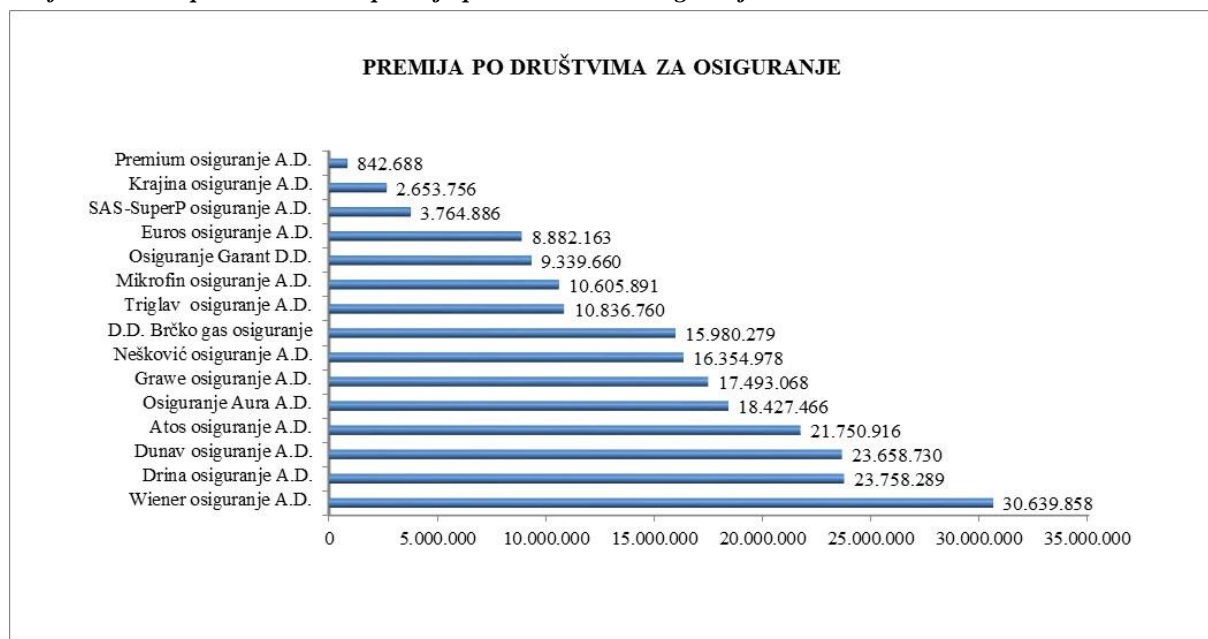
U narednoj tabeli prikazan je pregled obračunate premije po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za period 2016 – 2018. godina.

Tabela 10: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS

(u KM)

R.B.	NAZIV DRUŠTVA U RS	Obračunata premija						Indeks 2018/2017
		2016.		2017.		2018.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Atos osiguranje A.D.	13.396.154	7,1	19.227.270	9,2	21.750.916	10,1	113,1
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	15.265.874	8,1	16.317.864	7,8	15.980.279	7,4	97,9
3.	Grawe osiguranje A.D.	16.954	0,0	14.894	0,0	16.463	0,0	110,5
4.	Drina osiguranje A.D.	24.413.426	13,0	24.225.262	11,7	23.758.289	11,1	98,1
5.	Dunav osiguranje A.D.	20.696.765	11,0	22.301.711	10,7	22.947.124	10,7	102,9
6.	Euros osiguranje A.D.	5.805.365	3,1	7.815.227	3,8	8.882.163	4,1	113,7
7.	Wiener osiguranje A.D.	27.301.980	14,6	29.345.957	14,1	27.063.163	12,6	92,2
8.	Krajina osiguranje A.D.	4.159.511	2,2	2.954.034	1,4	2.653.756	1,2	89,8
9.	Mikrofin osiguranje A.D.	8.665.103	4,6	9.103.123	4,4	10.605.891	4,9	116,5
10.	Nešković osiguranje A.D.	16.262.333	8,7	17.152.600	8,3	16.354.978	7,6	95,3
11.	Osiguranje Aura A.D.	12.134.006	6,5	14.492.718	7,0	18.427.466	8,6	127,1
12.	Osiguranje Garant D.D.	7.490.302	4,0	8.248.338	4,0	9.339.660	4,3	113,2
13.	Premium osiguranje A.D.					842.688	0,4	
14.	SAS-SuperP osiguranje A.D.	1.086.548	0,6	3.034.941	1,5	3.764.886	1,8	124,1
15.	Triglav osiguranje A.D.	9.833.350	5,2	10.451.752	5,0	10.836.760	5,0	103,7
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	166.527.671	88,9	184.685.692	88,8	193.224.482	89,9	104,6
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Grawe osiguranje A.D.	15.970.100	8,5	16.645.373	8,0	17.476.605	8,1	105,0
2.	Dunav osiguranje A.D.	714.749	0,4	712.044	0,3	711.606	0,3	99,9
3.	Wiener osiguranje A.D.	4.180.965	2,2	5.844.867	2,8	3.576.695	1,7	61,2
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	20.865.814	11,1	23.202.285	11,2	21.764.906	10,1	93,8
	UKUPNA PREMIJA	187.393.485	100,0	207.887.978	100,0	214.989.388	100,0	103,4

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 1: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U 2018. godini, pet društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala su manju premiju neživotnih osiguranja, u odnosu na prethodnu godinu. Dva društva za osiguranje obračunala su manju premiju životnih osiguranja, pri čemu je smanjenje premije bilo značajnije kod jednog društva za osiguranje zbog okolnosti koje su u vezi sa prestancima trajanja ugovora o životnom osiguranju, te odlukom ovog društva da prestane zaključivati nove ugovore o životnom osiguranju.

U narednoj tabeli dat je pregled premije po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunate u FBiH.

Tabela 11: Obračunata premija društava za osiguranje iz RS u FBiH

(u KM)

R.B.	NAZIV DRUŠTVA	Obračunata premija						INDEKS 2018/17
		2016.		2017.		2018.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Atos osiguranje A.D.	891.938	2,8	2.931.213	7,7	4.958.321	12,0	169,2
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	5.102.030	16,1	5.395.703	14,1	5.281.631	12,8	97,9
3.	Drina osiguranje A.D.	4.707.950	14,9	3.552.025	9,3	3.063.822	7,4	86,3
4.	Dunav osiguranje A.D.	3.681.365	11,6	5.013.847	13,1	6.022.325	14,6	120,1
5.	Wiener osiguranje A.D.	9.507.808	30,0	11.436.038	29,9	10.655.008	25,9	93,2
6.	Mikrofin osiguranje A.D.	2.148.673	6,8	2.353.844	6,1	2.997.047	7,3	127,3
7.	Osiguranje Aura A.D.	3.438.137	10,9	4.414.530	11,5	6.214.013	15,1	140,8
8.	Premium osiguranje A.D.					129.950	0,3	
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	29.477.903	93,1	35.097.198	91,7	39.322.117	95,5	112,0
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Dunav osiguranje A.D.	0,0		0,0		0,0		
2.	Wiener osiguranje A.D.	2.187.204	6,9	3.195.526	8,3	1.858.361	4,5	58,2
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	2.187.204	6,9	3.195.526	8,3	1.858.361	4,5	58,2
	UKUPNO:	31.665.107	100,0	38.292.724	100,0	41.180.478	100,0	107,5

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Osam društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obavljalo je poslove osiguranja putem filijale u FBiH. Ova društva za osiguranje obračunala su premiju u FBiH u iznosu od 41.180.478 KM, a koja je bila veća za 7,5% u odnosu na prethodnu godinu i učestvovala u ukupnoj premiji društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj sa 19,2%. U strukturi ove premije dominirala je premija neživotnih osiguranja sa 95,5%.

U premiji obračunatoj na tržištu osiguranja Republike Srpske učestvuju i filijale društava za osiguranje iz FBiH u iznosu od 52.290.663 KM, što predstavlja 23,1% ukupno obračunate premije.

U narednoj tabeli prikazan je pregled obračunate premije, na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, po filijalama društava iz FBiH, za period 2016 - 2018. godina.

Tabela 12: Obračunata premija po filijalama društava za osiguranje iz FBiH

(u KM)

R.B.	Filijale društava za osiguranje iz FBiH koje posluju u RS	Obračunata premija						Indeks
		2016.		2017.		2018.		2018/2017
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Asa osiguranje d.d.	3.329.131	7,8	4.093.834	9,4	5.506.477	10,5	134,5
2.	Adriatic osiguranje d.d.	1.925.659	4,5	1.223.561	2,8	6.344.290	12,1	518,5
3.	Camelija osiguranje d.d.	701.618	1,7	684.028	1,6	760.119	1,5	111,1
4.	Central osiguranje D.D.					2.901.528	5,5	
5.	Croatia osiguranje d.d.	1.814.208	4,3	1.680.306	3,8	2.593.424	5,0	154,3
6.	Grawe osiguranje D.D.					68.992	0,1	
7.	Euroherc osiguranje d.d.	5.857.642	13,8	6.434.968	14,7	7.601.818	14,5	118,1
8.	SARAJEVO osiguranje	4.182.596	9,9	4.627.264	10,6	3.357.765	6,4	72,6
9.	Vienna osiguranje D.D.	261.350	0,6	272.983	0,6	208.780	0,4	76,5
10.	Osiguranje "VGT" d.d.	818.691	1,9	562.607	1,3	69.420	0,1	12,3
11.	UNIQA osiguranje d.d.	5.037.833	11,9	4.426.584	10,1	4.991.623	9,5	112,8
12.	Zovko osiguranje d.d.	4.490.365	10,6	4.836.468	11,1	-		
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	28.419.093	67,0	28.842.603	66,0	34.404.235	65,8	119,3
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Adriatic osiguranje d.d.	122.154	0,3	138.442	0,3	85.227	0,2	61,6
2.	Croatia osiguranje d.d.	137.721	0,3	125.904	0,3	139.633	0,3	110,9
3.	Vienna osiguranje D.D.	7.049.493	16,6	7.426.388	17,0	8.050.420	15,4	108,4
4.	UNIQA osiguranje d.d.	6.129.961	14,5	6.345.062	14,5	8.437.376	16,1	133,0
5.	Triglav osiguranje d.d.	561.168	1,3	816.439	1,9	1.173.771	2,2	143,8
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	14.000.497	33,0	14.852.236	34,0	17.886.428	34,2	120,4
	UKUPNA PREMIJA	42.419.590	100,0	43.694.839	100,0	52.290.663	100,0	119,7

Izvor: Izveštaji filijala društava iz FBiH

2.1.6. Struktura portfelja

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura ukupno obračunate premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, prema vrstama osiguranja, u periodu 2016 - 2018. godina, s tim da se kategorija „ostalo” odnosi na 13 grupa neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju ispod jednog procenta.

Tabela 13: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja

(u KM)

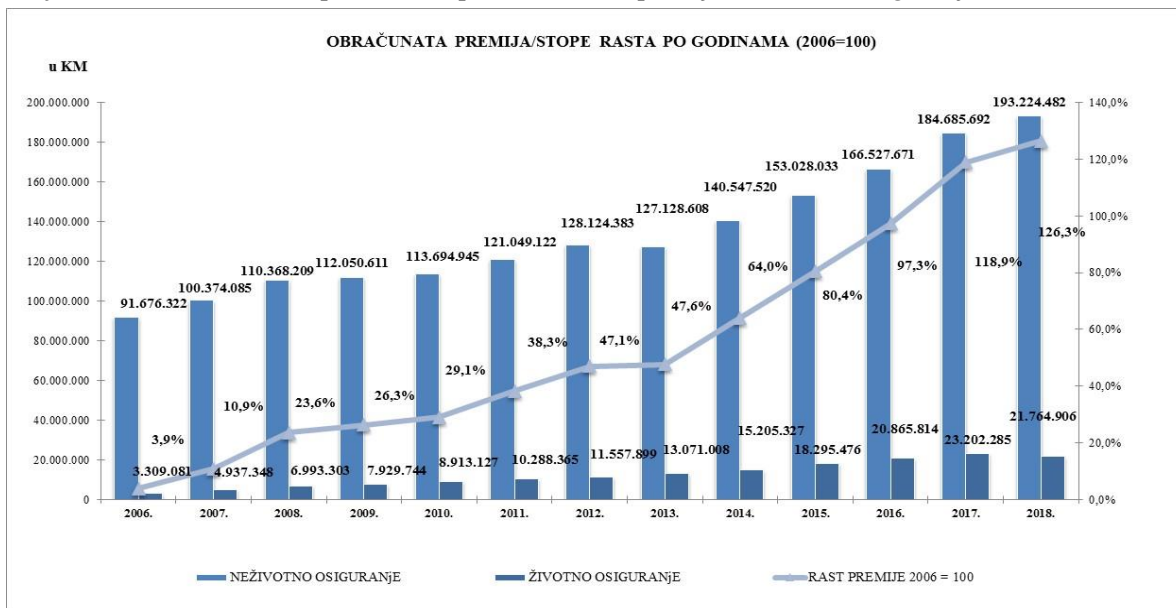
Vrsta osiguranja	2016.		2017.		2018.		Indeks 2018/17
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Osiguranje nezgode	11.797.295	6,3	14.077.115	6,8	15.477.438	7,2	109,9
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih	10.077.750	5,4	11.406.878	5,5	12.418.952	5,8	108,9
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	6.320.524	3,4	8.075.645	3,9	6.823.476	3,2	84,5
Osiguranje ostalih šteta na imovini	11.601.584	6,2	10.880.502	5,2	11.484.398	5,3	105,6
Osiguranje od odgovornosti za m/v	122.546.888	65,4	134.794.492	64,8	140.755.050	65,5	104,4
Ostalo	4.183.629	2,2	5.451.061	2,6	6.265.168	2,9	114,9
Ukupno neživotna osiguranja	166.527.671	88,9	184.685.692	88,8	193.224.482	89,9	104,6
Životna osiguranje	20.865.814	11,1	23.202.285	11,2	21.764.906	10,1	93,8
Ukupno	187.393.485	100,0	207.887.978	100,0	214.989.388	100,0	103,4

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Od ukupno obračunate premije, u 2018. godini, na premiju neživotnih osiguranja odnosilo se 193.224.482 KM ili 89,9%, dok je obračunata premija životnih osiguranja iznosila 21.764.906 KM ili 10,1%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je porasla za 4,6%, dok je obračunata premija životnih osiguranja manja 6,2%. U ukupno obračunatoj premiji osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, najznačajnije učešće je imala premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti sa 99,6%. Učešće premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, u ukupno obračunatoj premiji osiguranja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, bilo je 65,2%, odnosno u ukupno obračunatoj premiji neživotnih osiguranja 72,5%.

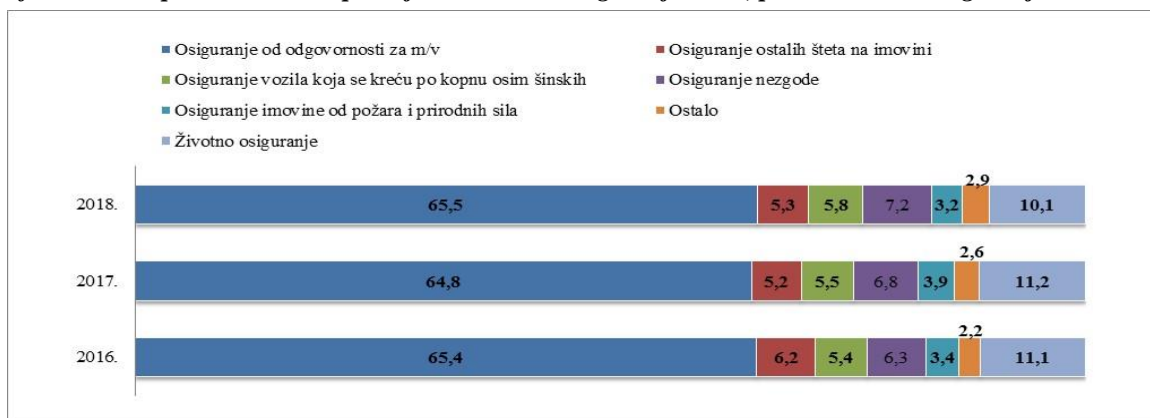
U nastavku se daje niz grafičkih ilustracija obračunate premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 2: Kumulativna stopa rasta ukupno obračunate premije društava za osiguranje iz RS

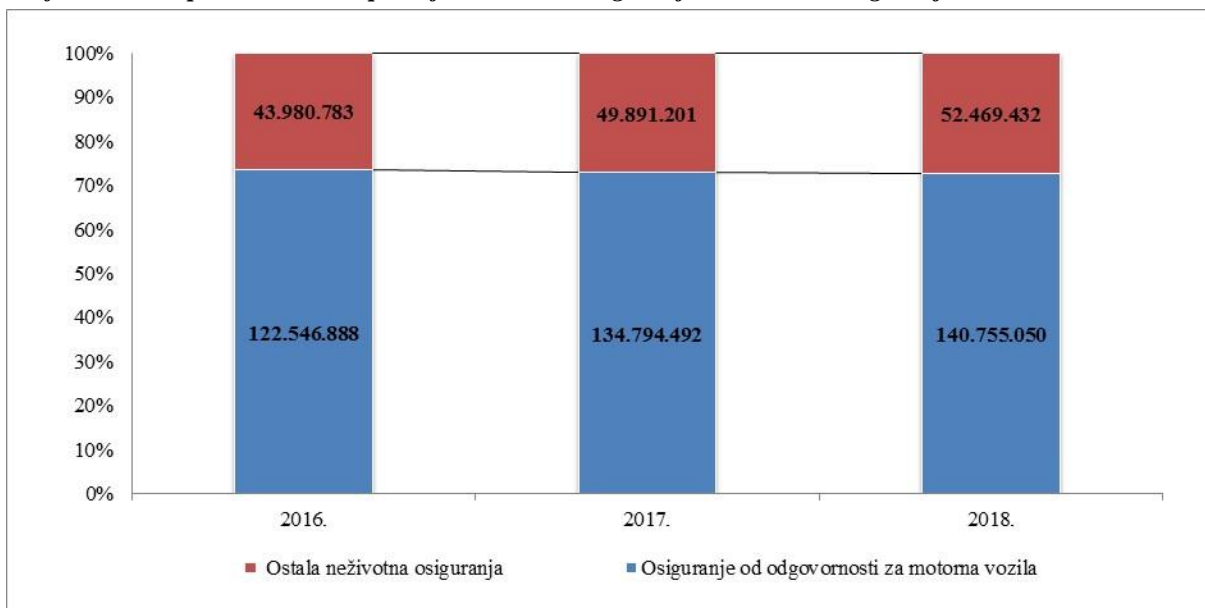
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 3: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 4: Ukupno obračunata premija neživotnih osiguranja društava za osiguranje iz RS

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

2.1.7. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju

2.1.7.1. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj

U narednoj tabeli daje se pregled premije obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske.

Tabela 14: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske

(u KM)

R.B.	Subjekti na tržištu	2017.				2018.			
		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
		Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
1.	DRUŠTVA ZA OSIGURANJE IZ RS	29.236.084	17,2%	7.333.731	4,3%	28.183.607	16,2%	6.416.005	3,7%
1.1.	Neživotna osiguranja	13.029.980	8,7%	7.303.711	4,9%	11.437.088	7,4%	6.366.860	4,1%
1.2.	Životna osiguranja	16.206.104	81,0%	30.020	0,2%	16.746.519	84,1%	49.145	0,2%
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	16.057.053	36,7%	1.247.019	2,9%	20.358.342	38,9%	893.268	1,7%
2.1.	Neživotna osiguranja	4.594.718	15,9%	1.238.419	4,3%	7.171.950	20,8%	882.133	2,6%
2.2.	Životna osiguranja	11.462.335	77,2%	8.600	0,1%	13.186.392	73,7%	11.135	0,1%
	UKUPNO	45.293.137	21,2%	8.580.750	4,0%	48.541.949	21,5%	7.309.273	3,2%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Premija na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2018. godini, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 55.851.222 KM ili 24,7% ukupno obračunate premije i veća je za 3,7%, u odnosu na prethodnu godinu.

Premija neživotnih osiguranja u 2018. godini, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 25.858.031 KM ili 13,7% premije neživotnih osiguranja i manja je za 1,2%, u odnosu na prethodnu godinu. Putem zastupnika i brokera u osiguranju, obračunato je 29.993.191 KM ili 79,4% premije životnih osiguranja, a što predstavlja povećanje obračunate premije životnih osiguranja putem ovih kanala prodaje za 8,3%.

Premija obračunata putem zastupnika u osiguranju na tržištu osiguranja Republike Srpske iznosila je 48.541.949 KM ili 21,5 % ukupne premije, dok je putem brokera u osiguranju obračunato 7.309.273 KM ili 3,2% ukupne premije.

U narednoj tabeli daje se pregled premije obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja.

Tabela 15: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja

(u KM)

Vrste osiguranja	2017.				2018.			
	Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
Osiguranje nezgode	4.369.390	28,6%	3.696.585	24,2%	5.398.130	31,6%	3.786.650	22,2%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	1.241.686	8,9%	722.566	5,2%	1.412.970	8,8%	736.477	4,6%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	673.327	7,6%	1.692.461	19,2%	667.641	8,4%	1.112.924	14,0%
Osiguranje ostalih šteta na imovini	297.570	3,4%	1.140.483	12,8%	258.529	2,8%	769.820	8,3%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	10.212.397	8,1%	808.128	0,6%	10.025.983	7,6%	79.954	0,1%
Ostalo	830.328	16,8%	481.907	9,7%	845.785	13,8%	763.168	12,6%
Ukupno neživotna osiguranja	17.624.698	9,9%	8.542.130	4,8%	18.609.038	9,9%	7.248.993	3,8%
Ukupno životna osiguranja	27.668.439	79,4%	38.620	0,1%	29.932.911	79,2%	60.280	0,2%
UKUPNO	45.293.137	21,2%	8.580.750	4,0%	48.541.949	21,5%	7.309.273	3,2%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Najveće učešće obračunate premije putem zastupnika (u ukupno obračunatoj premiji) zabilježeno je u vrstama životnih osiguranja, a najveće učešće obračunate premije putem brokera u osiguranju (u ukupno obračunatoj premiji) zabilježeno je u vrstama osiguranja od nezgode i osiguranja imovine od požara i prirodnih sila.

2.1.7.2. Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju⁹

Premija koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala putem zastupnika i brokera u osiguranju, u periodu od 01.01. do 31.12.2018. godine, iznosila je 46.175.287 KM ili 21,5% ukupno obračunate premije. U odnosu na isti period prethodne godine, premija obračunata putem ovih kanala prodaje bila je manja za 2.217.539 KM ili 4,6%.

U narednoj tabeli daje se pregled premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja.

⁹ Premija koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala putem zastupnika i brokera u osiguranju uključuje premiju osiguranja obračunatu na tržištu osiguranja Republike Srpske i FBiH

Tabela 16: Premija društava za osiguranje obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja

(u KM)

Vrsta osiguranja	2017.				2018.			
	Obračunata premija putem zastupnika		Obračunata premija putem brokera		Obračunata premija putem zastupnika		Obračunata premija putem brokera	
	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
Osiguranje nezgode	3.890.693	27,6%	3.502.248	24,9%	4.407.512	28,5%	3.843.305	24,8%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	1.060.065	9,3%	640.055	5,6%	1.085.544	8,7%	578.582	4,7%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	626.666	7,8%	1.750.553	21,7%	431.094	6,3%	979.585	14,4%
Osiguranje ostalih šteta na imovini	266.897	2,5%	1.390.812	12,8%	228.046	2,0%	1.295.211	11,3%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	14.833.749	11,0%	922.570	0,7%	13.776.893	9,8%	192.117	0,1%
Ostalo	1.017.682	18,7%	799.376	14,7%	865.726	16,9%	973.469	15,6%
Ukupno neživotna osiguranja	21.695.751	11,7%	9.005.613	4,9%	20.794.815	10,8%	7.862.269	4,1%
Ukupno životna osiguranja	17.661.442	76,1%	30.020	0,1%	17.469.058	80,3%	49.145	0,2%
UKUPNO	39.357.193	18,9%	9.035.633	4,3%	38.263.873	17,8%	7.911.414	3,7%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Premija neživotnih osiguranja koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala, u 2018. godini, putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 28.657.084 KM (14,9% premije neživotnih osiguranja) i manja je za 6,7%, u odnosu na prethodnu godinu. Putem zastupnika i brokera u osiguranju, obračunato je 17.518.203 KM ili 80,5% premije životnih osiguranja, a što predstavlja smanjenje obračunate premije životnih osiguranja putem ovih kanala prodaje za 1% u odnosu na prethodnu godinu.

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj su, putem zastupnika u osiguranju, obračunala premiju u iznosu od 38.263.873 KM ili 17,8% ukupne premije, dok su putem brokera u osiguranju obračunala premiju u iznosu od 7.911.414 KM ili 3,7% ukupne premije.

Najveće učešće obračunate premije putem zastupnika (u ukupno obračunatoj premiji) zabilježeno je u vrstama životnih osiguranja, a najveće učešće obračunate premije putem brokera u osiguranju (u ukupno obračunatoj premiji) zabilježeno je u vrstama osiguranja od nezgode, osiguranja imovine od požara i prirodnih sila i osiguranja od ostalih šteta na imovini.

U nastavku ovog izvještaja, koji se odnosi na osiguranje, korišće se isključivo podaci i pokazatelji društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, a koji proizilaze iz poslovanja ovih društava za osiguranje i u Republici Srpskoj i u FBiH.

2.2. Bilansna struktura

Na osnovu dostavljenih revidiranih finansijskih izvještaja društava za osiguranje za 2018. godinu, u ovom poglavlju se daje uporedni prikaz i analiza osnovnih bilansnih pozicija za 2017. i 2018. godinu.

2.2.1. Bilans stanja

Vrijednost poslovne aktive i pasive društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, iznosila je 473.539.559 KM i u odnosu na stanje na dan 31.12.2017. godine bila je veća za 9,4%.

Skraćena šema aktive zbirnog bilansa stanja društava za osiguranje za 2017. i 2018. godinu, data je u sljedećoj tabeli.

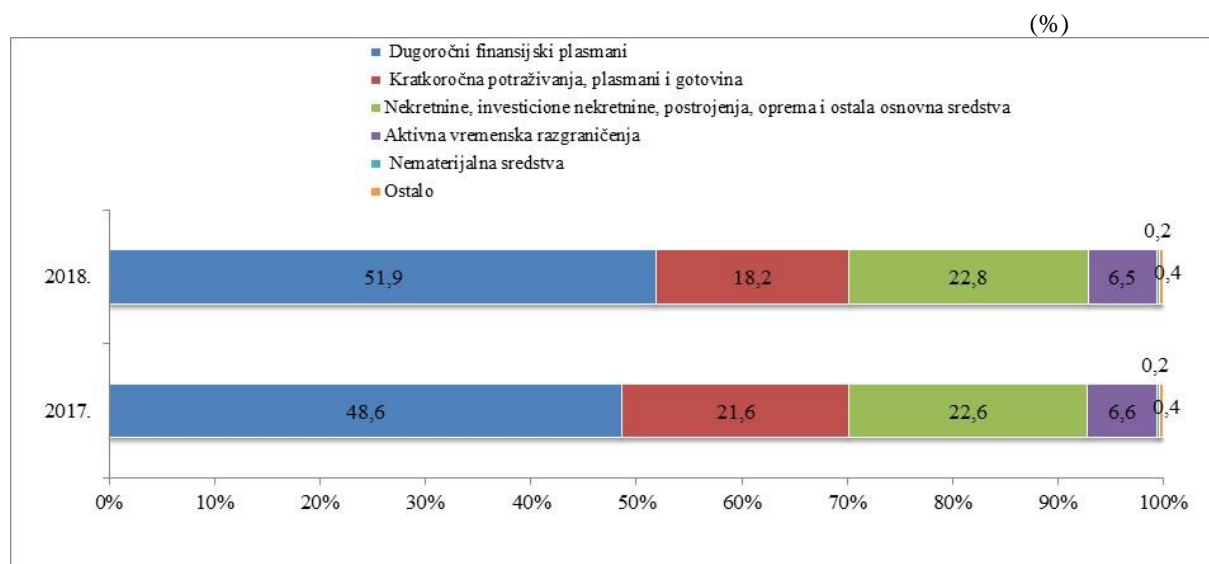
Tabela 17: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

A K T I V A	31.12.2017.		31.12.2018.		Indeks 2018/17
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
A. STALNA IMOVINA(I+II+III+IV)	309.274.397	71,5%	354.843.466	74,9%	114,7
I Nematerijalna sredstva	967.841	0,2%	1.089.558	0,2%	112,6
II Nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja,oprema i ostala osnovna sredstva (1+2+3)	97.914.408	22,6%	107.941.102	22,8%	110,2
1. Zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema	35.838.957	8,3%	45.806.714	9,7%	127,8
2. Investicione nekretnine	57.366.423	13,3%	58.104.373	12,3%	101,3
3. Osnovna sredstva u pripremi i ostala osnovna sredstva	4.709.028	1,1%	4.030.015	0,9%	85,6
III Dugoročni finansijski plasmani (1+2)	210.392.149	48,6%	245.812.806	51,9%	116,8
1.Učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica	3.311.688	0,8%	3.724.396	0,8%	112,5
2.Dugoročni finansijski plasmani matičnim,zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima, dugoročni finansijski plasmani u zemlji i inostranstvu, finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i ostali dugoročni finansijski plasmani	207.080.461	47,9%	242.088.410	51,1%	116,9
IV Odložena poreska sredstva					
B. TEKUĆA IMOVINA (I+II+III+IV)	123.455.628	28,5%	118.696.093	25,1%	96,1
I Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	1.315.559	0,3%	1.323.029	0,3%	100,6
II Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	93.435.946	21,6%	86.215.918	18,2%	92,3
1. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	12.272.465	2,8%	12.882.165	2,7%	105,0
2. Potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja	7.153.478	1,7%	7.074.460	1,5%	98,9
3. Kratkoročni finansijski plasmani	52.804.976	12,2%	41.699.207	8,8%	79,0
4. Gotovina	21.205.027	4,9%	24.560.087	5,2%	115,8
III Aktivna vremenska razgraničenja	28.663.323	6,6%	30.823.296	6,5%	107,5
IV - Odložena poreska sredstva	40.801	0,0%	333.851	0,1%	818,2
POSLOVNA AKTIVA (A+B)	432.730.026	100,0%	473.539.559	100,0%	109,4
VANBILANSNA AKTIVA	4.464.480		3.811.929		85,4
UKUPNA AKTIVA	437.194.506		477.351.488		109,2

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura poslovne aktive za 2017. i 2018. godinu.

Grafikon 5: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U strukturi poslovne aktive, sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, stalna imovina je učestvovala sa 74,9%, a tekuća imovina sa 25,1%, pri čemu je, u odnosu na stanje na dan 31.12.2017. godine, povećano učešće stalne imovine sa 71,5% na 74,9%, a smanjeno učešće tekuće imovine sa 28,5% na 25,1%.

Stalna imovina je povećana za 14,7%, a u okviru koje je povećan iznos na stavkama nematerijalna sredstva za 12,6%, nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, opreme i ostala osnovna sredstva za 10,2% i dugoročni finansijski plasmani za 16,8%. Povećanje iznosa nematerijalnih sredstava za 12,6%, nominalno posmatrano, nije značajno, jer u poslovnoj aktivnosti ova stavka učestvuje sa 0,2%. Na poziciji nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, opreme i ostala osnovna sredstva zabilježen je porast kod svih stavki, osim na stavci osnovna sredstva u pripremi i ostala osnovna sredstva koja je smanjena za 14,4%. Najveći porast zabilježen je na stavci zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema za 27,8%, a vezano je za povećanje iznosa na stavkama nekretnina koje služe za obavljanje djelatnosti kod šest društava za osiguranje. Na povećanje iznosa učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica od 12,5%, najznačajniji uticaj je imalo ulaganje dva društva za osiguranje u zavisno pravno lice (mikrokreditno društvo). Ostale promjene kod dugoročnih finansijskih plasmana u skladu su sa promjenama u strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi i 50% minimalnog garantnog fonda, a u okviru kojih je došlo do povećanja ulaganja u finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (obveznice).

Tekuća imovina se smanjila za 3,9%, a u okviru koje je smanjen iznos na stavkama kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina za 7,7%. U okviru stavke kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina zabilježeno je smanjenje iznosa potraživanja iz specifičnih poslova i drugih potraživanja za 1,1% i kratkoročnih finansijskih plasmana za 21%. Smanjenje iznosa potraživanja iz specifičnih poslova i drugih potraživanja, posmatrano u nominalnim iznosima, nema materijalnu značajnost, dok je smanjenje iznosa kratkoročnih finansijskih plasmana povezano sa povećanjem iznosa dugoročnih finansijskih plasmana. Sa druge strane, zabilježen je rast iznosa na stavkama potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci za 5,0% i gotovina za 15,8%. Učešće iznosa zaliha, stalnih sredstava i sredstava obustavljenog

poslovanja namjenjenih prodaji u iznosu poslovne aktive je tek 0,3%, te je povećanje od 0,6% u skladu sa prirodom djelatnosti osiguranja.

Promjene iznosa na stavkama aktivnih vremenskih razgraničenja kod pojedinačnih društava za osiguranje rezultiralo je povećanjem ukupnog iznosa ove stavke za 7,5%, a najznačajnije zbog povećanja iznosa učešća reosiguravača u tehničkim rezervama. Odložena poreska sredstva su procentualno značajno povećana, ali učešće ove stavke u poslovnoj aktivi je tek 0,1%.

Vanbilansna aktiva, odnosno pasiva, je smanjena za 14,6%, na šta je uticalo smanjenje potencijalnih obaveza po osnovu datih garancija za obezbjeđenje izvršenja obaveza trećih lica i iznosa datih hipoteka na nepokretnu imovinu. Dio ove pozicije odnosio se na državnu imovinu (građevinske objekte koje koristi društvo za osiguranje Wiener osiguranje a.d) i na otpisana potraživanja jednog društva za osiguranje.

Skraćena šema pasive zbirnog bilansa stanja društava za osiguranje za 2017. i 2018. godinu, data je u sljedećoj tabeli.

Tabela 18: Pasiva –ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

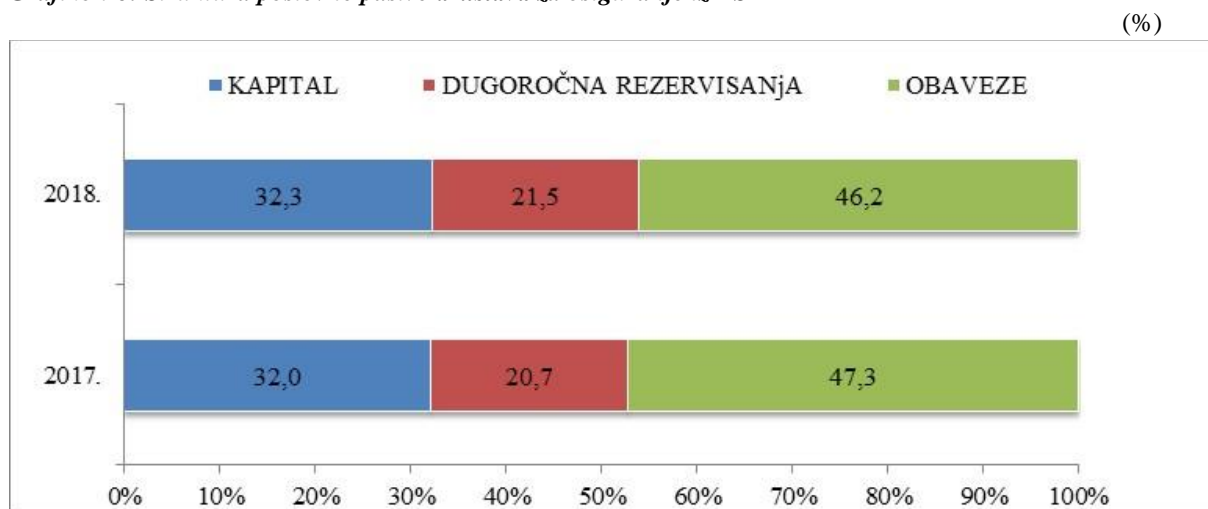
(u KM)

PASIVA	31.12.2017.		31.12.2018.		Indeks 2018/17
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
A. KAPITAL	138.404.046	32,0%	152.741.155	32,3%	110,4
1. Osnovni kapital	102.706.392	23,7%	106.820.292	22,6%	104,0
2. Emisiona premija	252.000	0,1%	6.251.900	1,3%	2480,9
3. Emisioni gubitak	4.045.946	0,9%	4.045.946	0,9%	100,0
4. Rezerve iz dobitka	6.141.813	1,4%	6.507.655	1,4%	106,0
5. Revalorizacione rezerve	3.464.988	0,8%	3.089.358	0,7%	89,2
6. Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	5.112.822	1,2%	6.002.917	1,3%	117,4
7. Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	1.565.489	0,4%	2.310.034	0,5%	147,6
8. Neraspoređeni dobitak (9+10)	38.127.626	8,8%	43.679.928	9,2%	114,6
9. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	8.250.669	1,9%	10.997.693	2,3%	133,3
10. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	29.876.957	6,9%	32.682.235	6,9%	109,4
11. Gubitak do visine kapitala (12+13)	11.790.160	2,7%	13.254.915	2,8%	112,4
12. Gubitak ranijih godina	9.070.089	2,1%	9.432.585	2,0%	104,0
13. Gubitak tekuće godine	2.720.071	0,6%	3.822.330	0,8%	140,5
B. DUGOROČNA REZERVISANJA	89.654.026	20,7%	101.579.624	21,5%	113,3
V. OBAVEZE (1+2)	204.671.952	47,3%	219.218.780	46,2%	107,1
1. Dugoročne obaveze	35.440	0,0%	2.292.846	0,5%	6469,7
2. Kratkoročne obaveze i PVR	204.636.512	47,3%	216.925.934	45,8%	106,0
2.1. Prenosna premija ŽO	5.334.993	1,2%	5.692.266	1,2%	106,7
2.2. Prenosna premija NŽO	102.629.970	23,7%	108.575.009	22,9%	105,8
2.3. Rezervisane štete ŽO	798.229	0,2%	912.316	0,2%	114,3
2.4. Rezervisane štete NŽO	66.242.517	15,3%	72.900.962	15,4%	110,1
2.5. Druga pasivna vremenska razgraničenja	4.021.898	0,9%	4.288.880	0,9%	106,6
2.6. Ostale kratkoročne obaveze	25.608.905	5,9%	24.556.501	5,2%	95,9
G. POSLOVNA PASIVA (A+B+V)	432.730.026	100,0%	473.539.559	100,0%	109,4
D. VANBILANSNA PASIVA	4.464.480		3.811.929		85,4
Đ. UKUPNA PASIVA	437.194.506		477.351.488		109,2

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura poslovne pasive za 2017. i 2018. godinu.

Grafikon 6: Struktura poslovne pasive društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

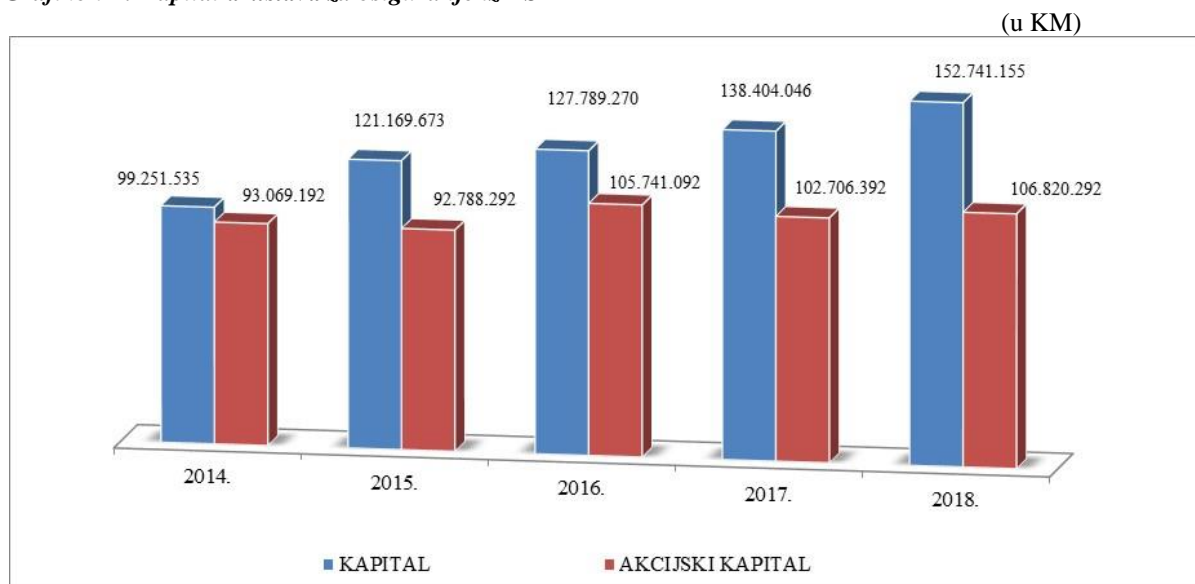
U strukturi poslovne pasive, sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, kapital je učestvovao sa 32,3%, dugoročna rezervisanja sa 21,5% i obaveze sa 46,2%, pri čemu su tehničke rezerve (prenosne premije i rezerve za štete) činile 85,8% ukupnih obaveza.

Treba istaći da su, u strukturi poslovne pasive, tehničke rezerve životnih i neživotnih osiguranja učestvovala sa 39,7%, matematička rezerva i rezervisanja za učešće u dobitku kod životnih osiguranja sa 21,1% i kapital sa 32,3%, odnosno ove pozicije učestvovala su ukupno sa 93,1% u poslovnoj pasivi. Iznosi iskazani na ovim pozicijama i njihov međusobni odnos bio je u skladu sa djelatnošću i strukturom portfelja društava za osiguranje.

Na poziciji kapital zabilježen je rast od 10,4%, u odnosu na stanje na dan 31.12.2017. godine, u okviru koje su povećani iznosi osnovnog kapitala (4,0%), emisione premije (25 puta), rezervi iz dobitka (6,0%). Povećanje iznosa na navedenim stavkama je rezultat emisije akcija zbog povećanja kapitala kod dva društva za osiguranje, osnivanja jednog novog društva za osiguranje, te emisije akcija radi pokrića gubitka kod dva društva za osiguranje. Na iskazani iznos na poziciji kapital uticao je i porast iznosa nerealizovanih dobitaka po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju (17,4%), nerealizovanih gubitaka po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju (47,6%), neraspoređenog dobitka (14,6%) i gubitka do visine kapitala (12,4%). Učešće iznosa revalorizacionih rezervi u poslovnoj pasivi je 0,7%, pa iskazano smanjene od 10,8% nije imalo značajan uticaj na iznos kapitala.

U nastavku se daje pregled kretanja kapitala za period 2014 - 2018. godina.

Grafikon 7: Kapital društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

Na poziciji dugoročna rezervisanja zabilježen je porast od 13,3%. U okviru ove pozicije došlo je do porasta iznosa na stavkama matematičke rezerve (14,0%) i rezerve za učešće u dobitku životnih osiguranja (7,0%), a što je u skladu sa starosnom strukturom portfelja životnog osiguranja i predstavlja nastavak pozitivnog trenda. Iznosi obračute matematičke rezerve i rezervisanja za učešće u dobitku životnih osiguranja činili su 98,2% iskazanog iznosa dugoročnih rezervisanja.

Ukupne obaveze povećane su za 7,1%, u okviru kojih su povećane i dugoročne obaveze (65 puta) i kratkoročne obaveze, uključujući i pasivna vremenska razgraničenja, (6,0%). Na povećanje iznosa dugoročnih obaveza uticalo je povećanje iznosa obaveza po osnovu dugoročnih kredita kod dva društva za osiguranje, ali zbog malog učešća u poslovnoj pasivi (0,5%) iskazano povećanje dugoročnih obaveza nema materijalnu značajnost sa stanovišta povećanja zaduženosti sektora osiguranja.

Obračunate tehničke rezerve učestvuju sa 86,7% u iznosu iskazanom na stavci kratkoročne obaveze i pasivna vremenska razgraničenja. Promjene iznosa tehničkih rezervi, odnosno promjene iznosa rezervi za štete i prenosne premije proizilaze iz promjena u iznosu obračunate premije i realizacije osiguranih rizika. Učešće iznosa drugih pasivnih vremenskih razgraničenja u poslovnoj pasivi bilo je 0,9%. Promjene na stavkama ostalih kratkoročnih obaveza kod pojedinačnih društava za osiguranje rezultiralo je smanjenjem ukupnog iznosa ostalih kratkoročnih obaveza za 4,1%.

2.2.2. Bilans uspjeha

Skraćena šema zbirnog bilansa uspjeha društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za 2017. i 2018. godinu, data je u sljedećoj tabeli.

Tabela 19: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

(u KM)

P O Z I C I J A	2017.	Udio	2018.	Udio	Indeks 2018/17
	Iznos		Iznos		
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	219.831.516	91,1%	230.414.464	92,9%	104,8
1. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	23.439.570		22.250.455		94,9
2. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	173.519.981		187.154.224		107,9
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	6.101.597		6.860.268		112,4
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	5.704.080		2.647.752		46,4
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	193.570		121.342		62,7
6. Drugi poslovni prihodi	10.872.718		11.380.423		104,7
II - Poslovni rashodi (1+2)	195.819.494	93,6%	205.854.113	95,6%	105,1
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	112.552.077		123.336.778		109,6
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	16.804.885		16.299.130		97,0
1.2. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	8.872.500		8.702.749		98,1
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	86.874.692		98.334.899		113,2
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	83.267.417		82.517.335		99,1
III - Poslovni dobitak/gubitak (I-II)	24.012.022		24.560.351		102,3
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	10.264.648	4,3%	10.683.309	4,3%	104,1
II - Finansijski rashodi	1.016.127	0,5%	596.160	0,3%	58,7
III - Finansijski dobitak/gubitak (I-II)	9.248.521		10.087.149		109,1
AB - Dobitak/gubitak redovne aktivnosti (AIII+BIII)	33.260.543		34.647.500		104,2
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	6.306.318	2,6%	5.924.250	2,4%	93,9
II - Ostali rashodi	9.925.696	4,7%	6.071.787	2,8%	61,2
III - Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (I-II)	-3.619.378		-147.537		4,1
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	3.240.164	1,3%	572.105	0,2%	17,7
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	2.049.706	1,0%	2.300.711	1,1%	112,2
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (I-II)	1.190.458		-1.728.606		
D. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA					
D I - RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	85.382	0,0%	56.712	0,0%	66,4
D I - RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	109.150	0,1%	202.536	0,1%	185,6
Đ. DOBITAK /GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AB+VIII+GIII+D-D1)	30.807.855		32.625.533		105,9
E. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT					
Poreski rashodi perioda	3.578.604		3.786.300		105,8
Ž - ODLOŽENI PORESKI RASHODI PERIODA	26.161	0,0%	9.361	0,0%	35,8
Ž I - ODLOŽENI PORESKI PRIHODI PERIODA	1.816		695		38,3
Z. NETO DOBITAK /NETO GUBITAK PERIODA (Đ-E-Ž+ŽI)=(Z 1-Z 2)	27.204.904		28.830.567		106,0
1. Neto dobitak tekuće godine	29.924.975		32.662.615		109,1
2. Neto gubitak tekuće godine	2.720.071		3.832.048		140,9
I. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	1.700.565	0,7%	297.077	0,1%	17,5
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	96.572	0,0%	346.588	0,2%	358,9
III - Porez na dobitak koji se odnosi na ostale dobitke i gubitke	123.116	0,1%	9.660	0,0%	7,8

P O Z I C I J A	2017.	Udio	2018.	Udio	Indeks 2018/17
	Iznos		Iznos		
J. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Z+II-III±III)	28.685.783		28.771.396		100,3
K. UKUPNI PRIHODI I DOBICI (AI+BI+VI+GI+D+ŽI+II)	241.430.409	100,0%	247.948.612	100,0%	102,7
L. UKUPNI RASHODI I GUBICI (AII+BI+VII+GII+DI+III±III+Ž)	209.166.022	100,0%	215.390.916	100,0%	103,0
Lj. UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (K-L)	32.264.387		32.557.696		100,9
M. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT (E)	3.578.604		3.786.300		105,8
N. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Lj-M)=J	28.685.783		28.771.396		100,3

Izvori: Bilans uspjeha društava za osiguranje iz RS

Ukupni prihodi, uključujući i dobitke utvrđene direktno u kapitalu, u 2018. godini, iznosili su 247.948.612 KM i bili su veći, u odnosu na prethodnu godinu, za 2,7%.

Poslovni prihodi su činili 92,9% ukupnih prihoda, iznosili su 230.414.464 KM i bili su veći za 4,8%. U okviru poslovnih prihoda došlo je do povećanja prihoda od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja za 7,9%, prihoda po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja za 12,4% i drugih poslovnih prihoda za 4,7%. U okviru poslovnih prihoda smanjenje je zabilježeno kod prihoda od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja za 5,1%, prihoda od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja za 53,6%. Prihodi od povrata poreskih i drugih dadžbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. smanjeni su za 37,3%, međutim njihovo učešće u poslovnim prihodima, nominalno posmatrano, nije materijalno značajno.

Finansijski prihodi činili su 4,3% ukupnih prihoda i bili su veći za 4,1%. Ostali prihodi su učestvovali sa 2,4% u ukupnim prihodima i bili su manji za 6,1%, na što je značajnije uticalo smanjenje iznosa naplate otpisanih potraživanja kod jednog društva za osiguranje u odnosu na prethodnu godinu.

Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine učestvovali su sa 0,2% u ukupnim prihodima i bili su manji za 82,3% što uglavnom proizilazi iz okolnosti da jedno društvo za osiguranje nije imalo obavezu iskazivanja prihoda od usklađivanja vrijednosti investicionih nekretnina u ovom izvještajnom periodu. Naime, u prethodnom periodu, kod jednog društva za osiguranje, bili su iskazani prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine stečene naplatom potraživanja iz specifičnih poslova (sudskim putem).

Prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina smanjeni su za 33,6%, međutim njihov uticaj na ukupan rezultat nije imao materijalnu značajnost.

Dobici utvrđeni direktno u kapitalu smanjeni su za 82,5%, na šta je značajnije uticalo smanjenje dobitaka po osnovu promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju kod jednog društva za osiguranje.

Ukupni rashodi, uključujući i gubitke utvrđene direktno u kapitalu iznosili su 215.390.916 KM i bili su veći za 3,0%.

Poslovni rashodi su činili 95,6% ukupnih rashoda, iznosili su 205.854.113 KM i bili su veći za 5,1%. U strukturi poslovnih rashoda, funkcionalni rashodi su učestvovali sa 59,9%, a troškovi sprovođenja osiguranja sa 40,1%. Rashodi po osnovu naknada šteta i ostalih naknada neživotnih osiguranja, koji čine 79,7% funkcionalnih rashoda, povećani su za 13,2%. Iako je u izvještajnom periodu obračunata veća premija, iznos troškova sprovođenja osiguranja je ostao na približno istom nivou kao u prethodnoj godini, a što predstavlja pozitivnu promjenu u odnosu na prethodni period.

Ostali rashodi učestvovali su sa 2,8% u ukupnim rashodima i smanjeni su za 38,8%, a na šta je značajan uticaj imalo smanjenje iznosa rashoda po osnovu otpisa potraživanja kod jednog društva za osiguranje.

U strukturi ukupnih rashoda, finansijski rashodi učestvovali su sa 0,3%, rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine sa 1,1%, rashodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina 0,1% i gubici utvrđeni direktno u kapitalu sa 0,2%. Zbog malog učešća u ukupnim rashodima, promjene na pozicijama navedenih rashoda nisu imali materijalno značajan uticaj na ukupan neto rezultat u 2018. godini, bez obzira na njihovu relativnu promjenu.

Poslovni dobitak je iznosio 24.560.351 KM i bio je veći za 2,3%, dok je dobitak iz redovne aktivnosti (kada se uključe finansijski prihodi i rashodi) iznosio 34.647.500 KM i veći je za 4,2%.

Neto rezultat perioda je dobitak u iznosu od 28.830.567 KM. Jedanaest društava za osiguranje je iskazalo neto dobitak u iznosu od 32.662.615 KM, dok su četiri društva iskazalo neto gubitak u iznosu od 3.832.048 KM, koji nije ugrozio ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala ovih društava.

Ukupan neto rezultat u obračunskom periodu na nivou sektora, dobijen kao razlika ukupnih prihoda, dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu, sa jedne strane, i ukupnih rashoda, gubitaka utvrđenih direktno u kapitalu i tekućeg i odloženog poreza na dobit, sa druge strane, je dobitak u iznosu od 28.771.396 KM.

Kod jednog društva za osiguranje, došlo je do korekcije pojedinih bilansnih pozicija u finansijskim izvještajima prethodne godine. Korekcije su izvršene u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. Zbog navedenog, određeni podaci za 2017. godinu iskazani u ovom izvještaju razlikuju se od podataka za istu godinu u Izvještaju o stanju u sektoru osiguranja za period 01.01 do 31.12.2017. godine, i to ukupan neto rezultat u obračunskom periodu je veći za 4.537 KM.

2.2.3. Konsolidovani finansijski izvještaji

Od ukupno 15 društava za osiguranje, četiri društva za osiguranje vrše direktnu ili indirektnu kontrolu nad jednim ili više pravnih lica ili ostvaruju značajan uticaj nad drugim pravnim licima, te su u skladu sa članom 19. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 94/15) obavezni da sastavljaju konsolidovane finansijske izvještaje povezanih pravnih lica koji čine jednu ekonomsku cjelinu.

U skladu sa prethodno navedenim, društva za osiguranje su sastavila i dostavila Agenciji revidirane konsolidovane finansijske izvještaje. Jedno društvo za osiguranje je, u konsolidovanim finansijskim izvještajima, iskazalo dobitak u iznosu od 6.561.509 KM, a tri društva za osiguranje su iskazala gubitak u ukupnom iznosu od 3.991.668 KM. Ukupan neto rezultat perioda za ova društva za osiguranje, iskazan u revidiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima, bio je pozitivan i iznosio 2.569.841 KM.

Dobitak iskazan u pojedinačnim revidiranim finansijskim izvještajima ovih društava za osiguranje iznosio je 3.147.599 KM i bio je veći za 577.758 KM od dobitka iskazanog u revidiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima.

2.3. Finansijski i tehnički pokazatelji

2.3.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obavezna su da kontinuirano održavaju visinu kapitala, koja je adekvatna obimu i vrstama poslova osiguranja koje obavljaju, odnosno rizicima kojima su izložena u obavljanju poslova osiguranja.

Adekvatnost kapitala društva za osiguranje mjeri se u smislu ispunjavanja propisanih zahtjeva, odnosno raspoloživi kapital društva za osiguranje mora biti najmanje jednak graničnoj vrijednosti adekvatnosti raspoloživog kapitala¹⁰, dok bazični kapital mora biti najmanje jednak iznosu garantnog fonda¹¹. Kompozitna društva za osiguranje moraju odvojeno iskazivati ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala za životna i neživotna osiguranja.

Tabela 20: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

R.B.	Opis	(u KM)			
		2017.		2018.	
		Neživotna osiguranja	Životna osiguranja	Neživotna osiguranja	Životna osiguranja
1.	Bazični kapital	86.150.399	14.289.633	96.176.536	15.585.352
2.	Garantni fond	57.000.000	9.000.000	62.000.000	9.000.000
3.	Više/manje bazičnog kapitala (1-2)	29.150.399	5.289.633	34.176.536	6.585.352
4.	Raspoloživi kapital	79.959.064	12.353.882	88.868.006	11.973.692
5.	Granična vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala	57.000.000	9.428.604	62.000.000	9.837.938
6.	Više/manje raspoloživog kapitala (4-5)	22.959.064	2.925.278	26.868.006	2.135.754

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukupan bazični kapital svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, koji uključuje kapital i životnih i neživotnih osiguranja, iznosio je 111.761.888 KM i bio je veći od garantnog fonda za 40.761.888 KM ili 57,4%. Bazični kapital za neživotna osiguranja bio je veći od garantnog fonda za 55,1%, a za životna osiguranja za 73,2%.

¹⁰ Granična vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala je iznos margine solventnosti ili minimalno propisani iznos akcionarskog kapitala za društva za osiguranje, a u zavisnosti koji je od ova dva iznosa veći.

¹¹ Garantni fond odgovara iznosu 1/3 margine solventnosti ili minimalno propisanom iznosu akcionarskog kapitala za društva za osiguranje, a u zavisnosti koji je od ova dva iznosa veći.

Ukupni raspoloživi kapital svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj¹², posmatrano ukupno za životna i neživotna osiguranja, utvrđen u svrhu iskazivanja ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, iznosio je 100.841.698 KM. Iskazano je više raspoloživog kapitala, u odnosu na graničnu vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala, u iznosu od 29.003.760 KM (40,4%), od čega 26.868.006 KM (43,3%) više raspoloživog kapitala za neživotna osiguranja, i 2.135.754 KM (21,7%) više za životna osiguranja.

Pored iskazanog ukupnog ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, sva društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj pojedinačno su ispunjavala propisane zahtjeve adekvatnosti kapitala.

Nezavisno od ispunjavanja propisanih zahtjeva adekvatnosti kapitala, društva za osiguranje imaju i obavezu da iznos u visini od najmanje 50% minimalno potrebnog garantnog fonda drže u namjenski oročenom depozitu ili hartijama od vrijednosti, čiji je emitent ili garant Bosna i Hercegovina, Republika Srpska ili Centralna banka BiH. Ova sredstva služe za zaštitu interesa osiguranika i korisnika osiguranja, te se ne mogu koristiti u drugu svrhu. Sva društva za osiguranje ispunjavala su ovaj zahtjev, odnosno imala su zahtijevano pokriće u navedenim sredstvima, pri čemu je jednom društvu za osiguranje, na kraju ovog izvještajnog perioda, istekao rok na koji je depozit bio oročen. Početkom 2019. godine ovo društvo za osiguranje je ponovo uložilo sredstva, čime je i formalno ponovo ispunilo propisani zahtjev.

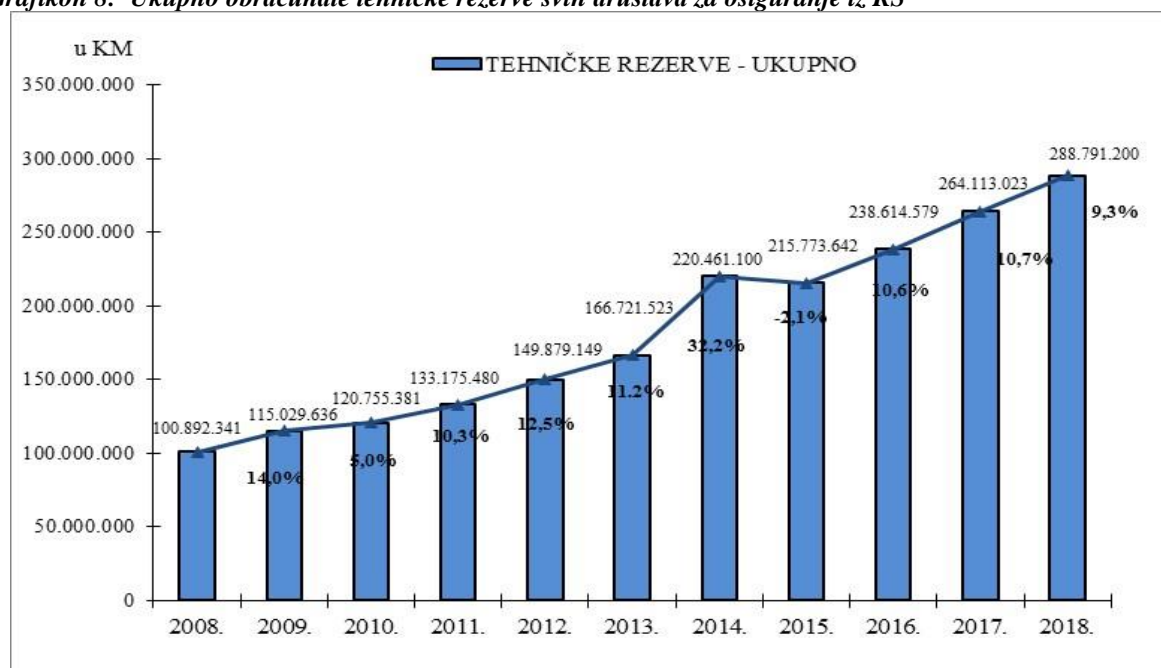
2.3.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive

2.3.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve

Aktuarski zasnovan obračun tehničkih rezervi je bitan preduslov za održavanje solventnosti društava za osiguranje, čime se doprinosi boljoj zaštiti interesa osiguranika i korisnika osiguranja, kao i jačanju povjerenja u djelatnost osiguranja. Pravila obračuna tehničkih rezervi propisana su podzakonskim aktima Agencije, a njihova adekvatna primjena predmet je kontrole, kako ovlašćenih aktuara, tako i Agencije, kroz obavezne izvještaje koje društva za osiguranje dostavljaju periodično i kroz on-site i off-site kontrole.

U narednom grafikonu ilustruje se pregled ukupno obračunatih tehničkih rezervi svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za period 2008 - 2018. godina.

¹² Potrebno je naglasiti da se iznos kapitala, utvrđen u svrhu ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, razlikuje od iznosa kapitala iskazanog u bilansu stanja.

Grafikon 8: Ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje iz RS

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Na dan 31.12.2018. godine, ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bile su veće za 9,3%, u odnosu na isti dan prethodne godine.

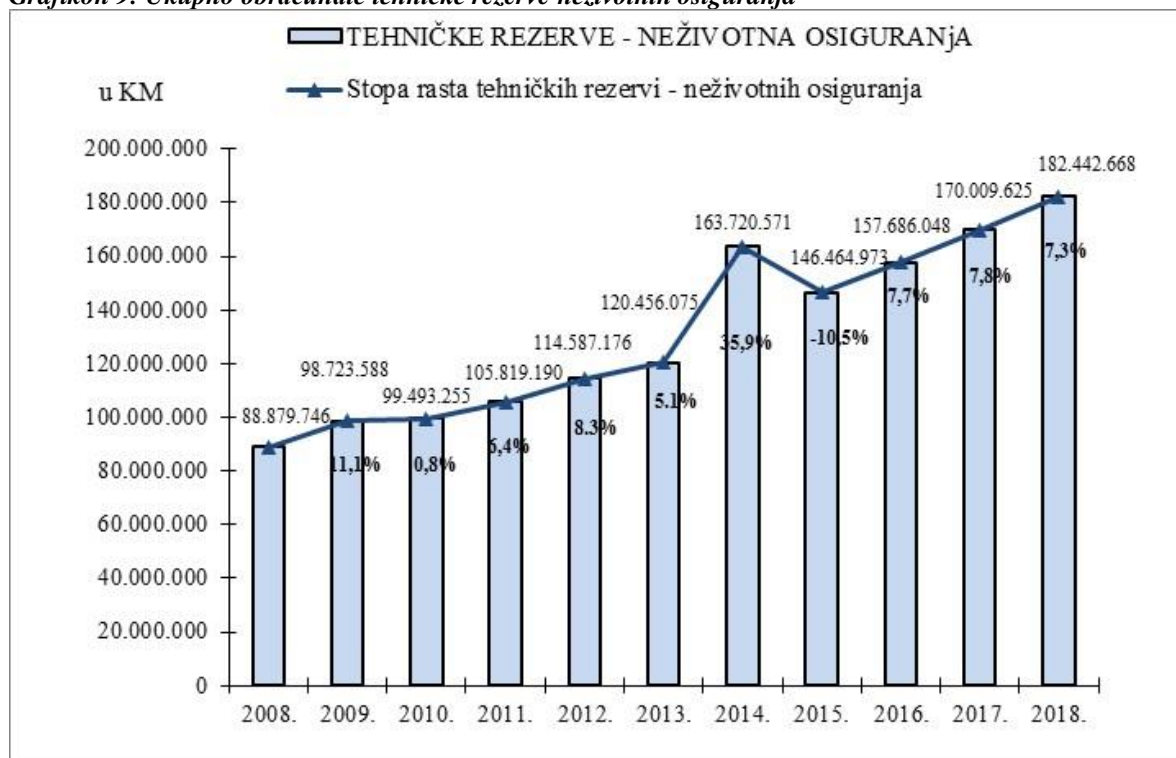
Radi održavanja finansijske sposobnosti izvršavanja obaveza po osnovu isplate odšteta i drugih naknada iz ugovora o osiguranju, društvo za osiguranje je dužno da sredstva za pokriće tehničkih rezervi ulaže u propisane oblike sredstava, uz primjenu principa sigurnosti, profitabilnosti, te vodeći računa o disperziji ulaganja.

S obzirom da se primjenjuju različiti uslovi i ograničenja ulaganja kod životnih i neživotnih osiguranja, u nastavku se daje odvojena analiza ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi.

2.3.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja, u periodu od 2008. do 2018. godine, prikazane su u narednom grafikonu.

Grafikon 9: Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja

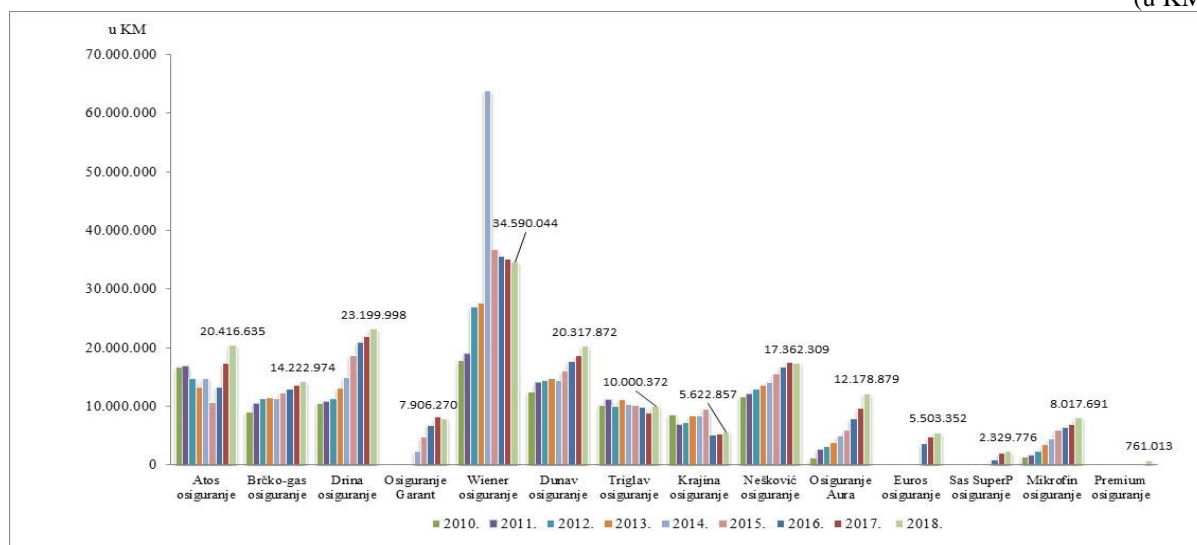

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja, sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, iznosile su 182.442.668 KM i bile su veće, u odnosu na isti dan prethodne godine, za 7,3%. Povećanje iznosa obračunatih tehničkih rezervi vezano je za povećanje iznosa obračunate premije i realizaciju rizika preuzetih zaključivanjem ugovora o osiguranju.

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja pojedinačno, po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.¹³

Grafikon 10: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS (u KM)

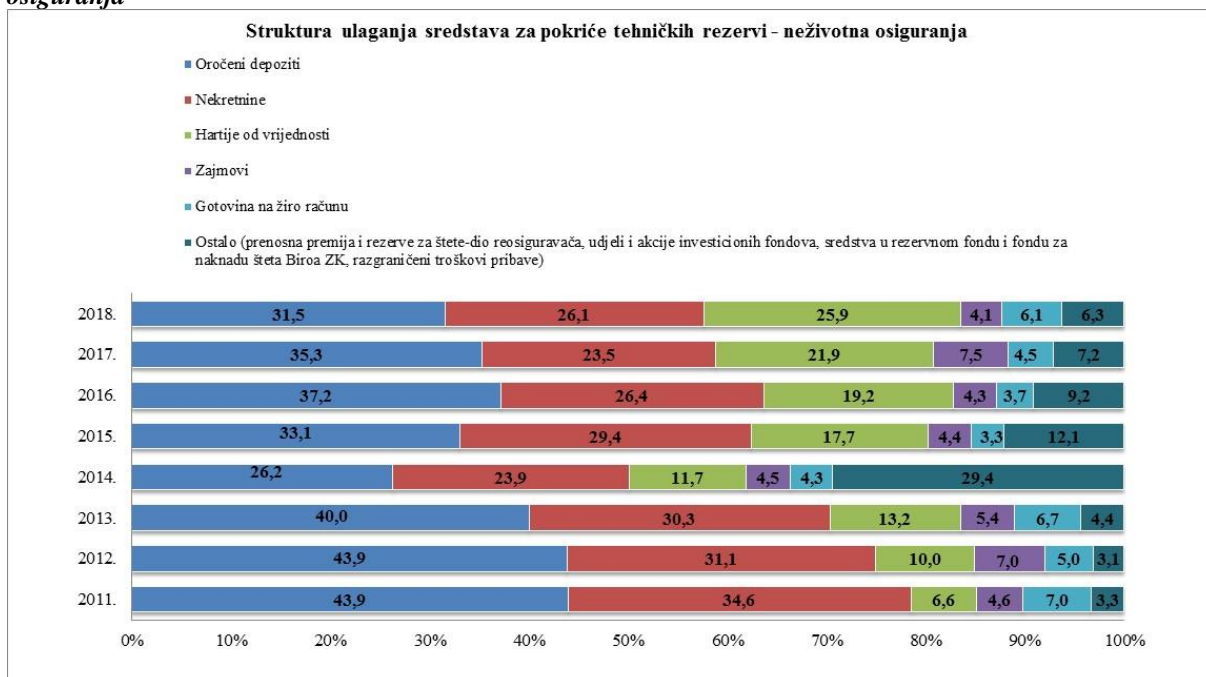
Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

¹³ U grafikonu nije dat podatak o obračunatim tehničkim rezervama neživotnih osiguranja za Grawe osiguranje a.d. Banja Luka jer je njihov iznos tek 12.625 KM (0,007%), a što je u skladu sa obračunatom premijom neživotnog osiguranja ovog društva. Stoga ovaj podatak ne bi bio vidljiv na grafikonu.

Iz grafikona se vidi da je, sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, iznos obračunatih tehničkih rezervi tri društva za osiguranje neznatno manji, u odnosu na isti dan prethodne godine, a što je kod dva društva uzrokovano smanjenjem iznosa obračunate prenosne premije zbog manjeg iznosa obračunate premije, a kod jednog društva je u vezi sa obračunom rezervi za štete.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.

Grafikon 11: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, najznačajnije učešće imali su oročeni depoziti, nekretnine i hartije od vrijednosti, sa ukupnim učešćem od 83,5%. Ulaganja u hartije od vrijednosti, prvenstveno obveznice čiji je emitent Republika Srpska, bilježe kontinuiran rast. Vežano za ulaganje u nekretnine, kontinuirano je prisutan rizik realnosti procjene njihove vrijednosti.

Na kraju 2018. godine, jedno društvo za neživotno osiguranje iskazalo je nedostatak sredstava za pokriće tehničkih rezervi, koje je u određenom iznosu povezano sa istekom roka na koji je depozit bio oročen. Početkom 2019. godine, ovo društvo za osiguranje je izvršilo novo ulaganje sredstava, čime je smanjen iskazani nedostatak sredstava za pokriće obračuna tehničkih rezervi.

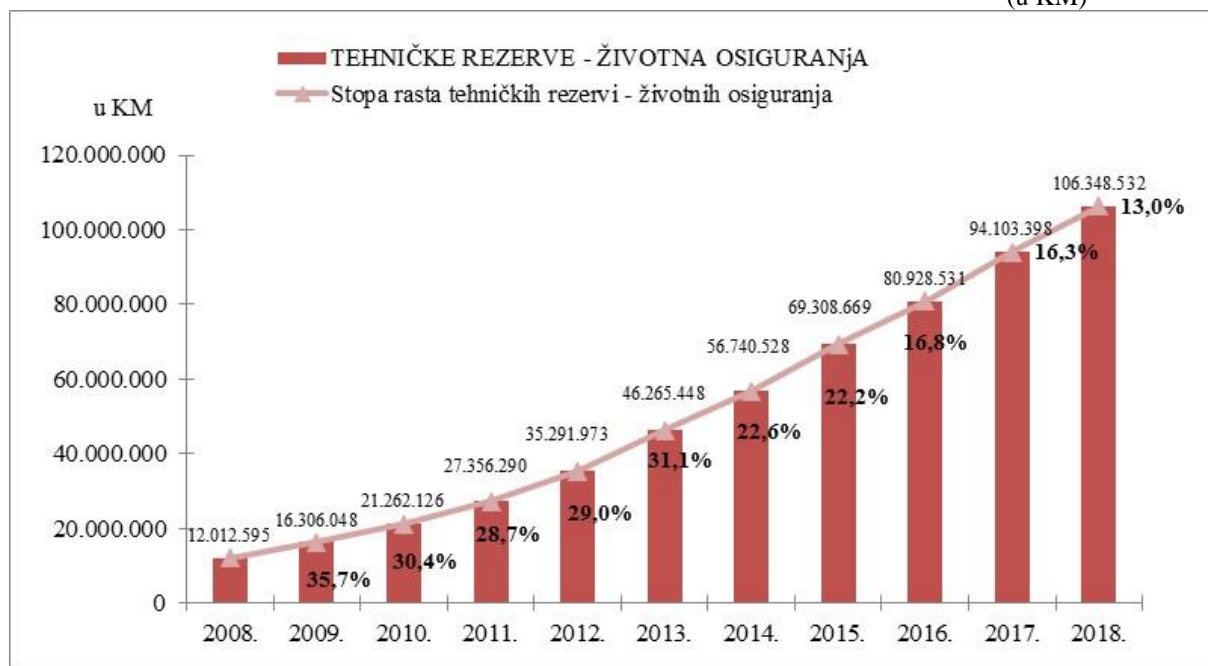
Kod ostalih društava koja se bave neživotnim osiguranjima obezbijedena je kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi.

2.3.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja

Tehničke rezerve životnih osiguranja karakteriše dinamičan rast uzrokovan rastom premije životnih osiguranja i sazrijevanjem portfelja.

Grafikon 12: Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja

(u KM)

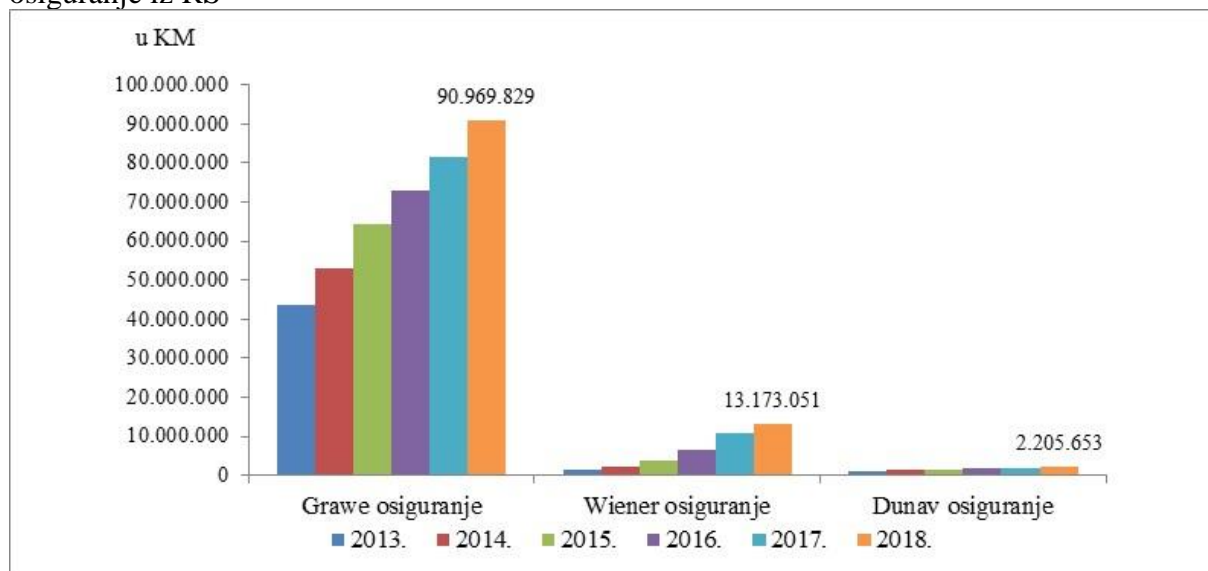

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja, sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, iznosile su 106.348.532 KM i bile su veće, u odnosu na isti dan prethodne godine, za 13%.

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja, pojedinačno po društvima za osiguranje.

Grafikon 13: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnog osiguranja po društvima za osiguranje iz RS

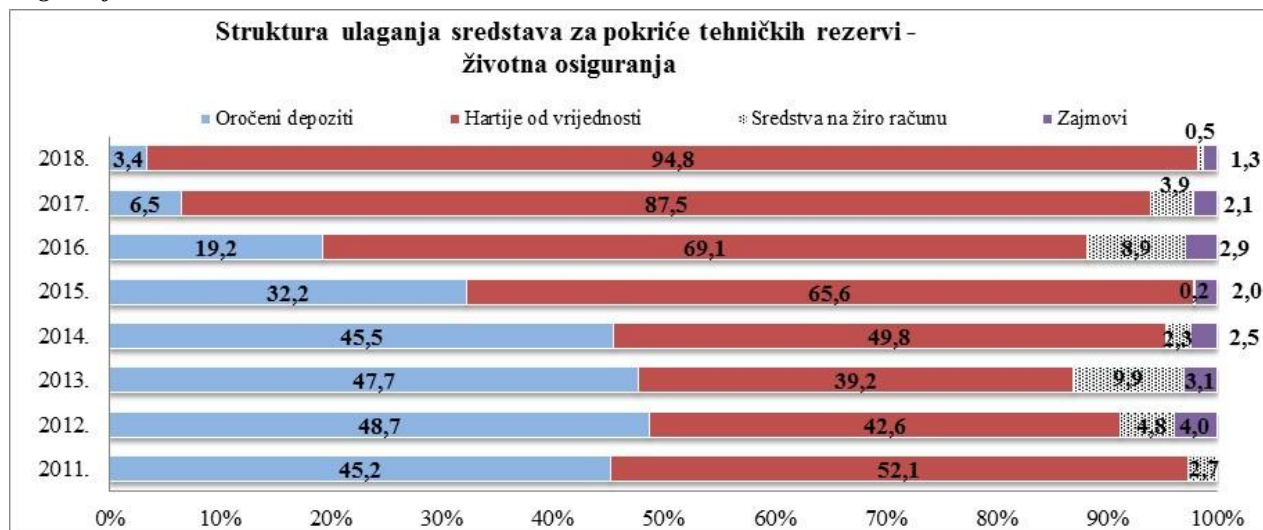

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Razlika u iznosu obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja između pojedinačnih društava za osiguranje proizilazi iz razlike u iznosima matematičke rezerve, te je srazmjerna učešću obračunate premije ovih društava u ukupno obračunatoj premiji životnih osiguranja i zrelosti portfelja.

Naredni grafikon prikazuje strukturu ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja.

Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja

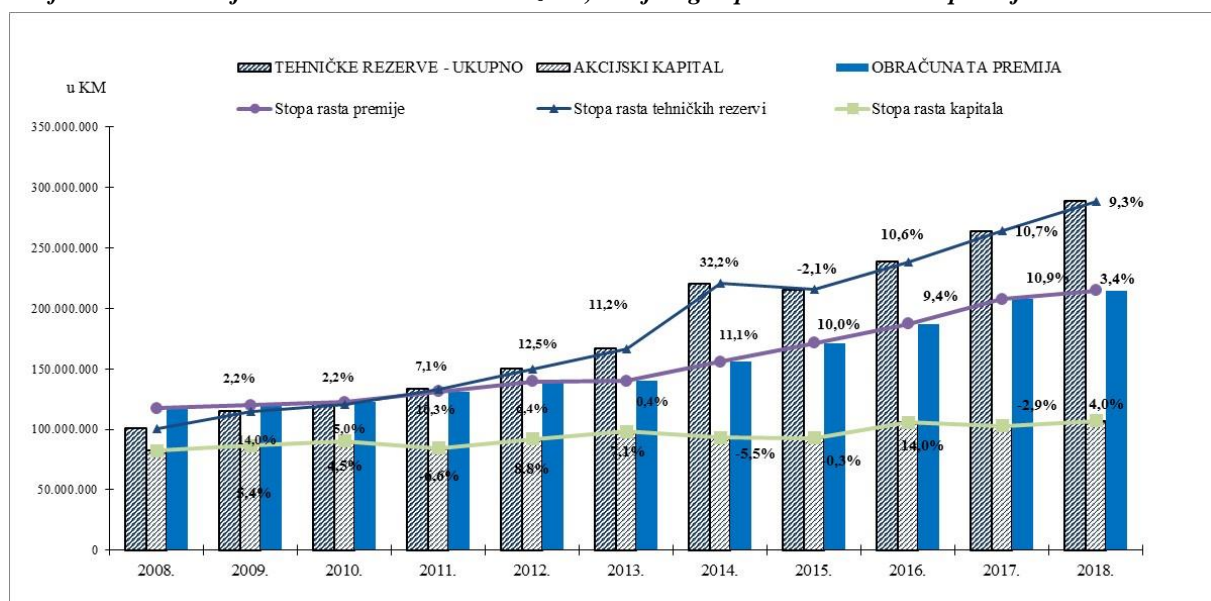
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja najznačajnije učešće imale su hartije od vrijednosti, prvenstveno obveznice čiji je emitent Republika Srpska. U posmatranom periodu došlo je do smanjenja učešća ulaganja u oročene depozite. Kod svih društava koja se bave životnim osiguranjima kontinuirano je obezbijeđena kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi životnih osiguranja.

2.3.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja

U narednom grafikonu prikazano je poređenje ukupnih iznosa obračunatih tehničkih rezervi, obračunate premije i akcijskog kapitala, za period 2008 - 2018. godina.

Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Podaci iz prethodnog grafikona ukazuju na rast premije, tehničkih rezervi i akcijskog kapitala. Sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, ukupan iznos obračunatih tehničkih rezervi bio je veći od ukupno obračunate premije za 34,3%, na šta je uticao rast i sazrijevanje portfelja životnih osiguranja, te povezano povećanje iznosa matematičke rezerve, kao i nadzorne aktivnosti Agencije.

2.3.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja

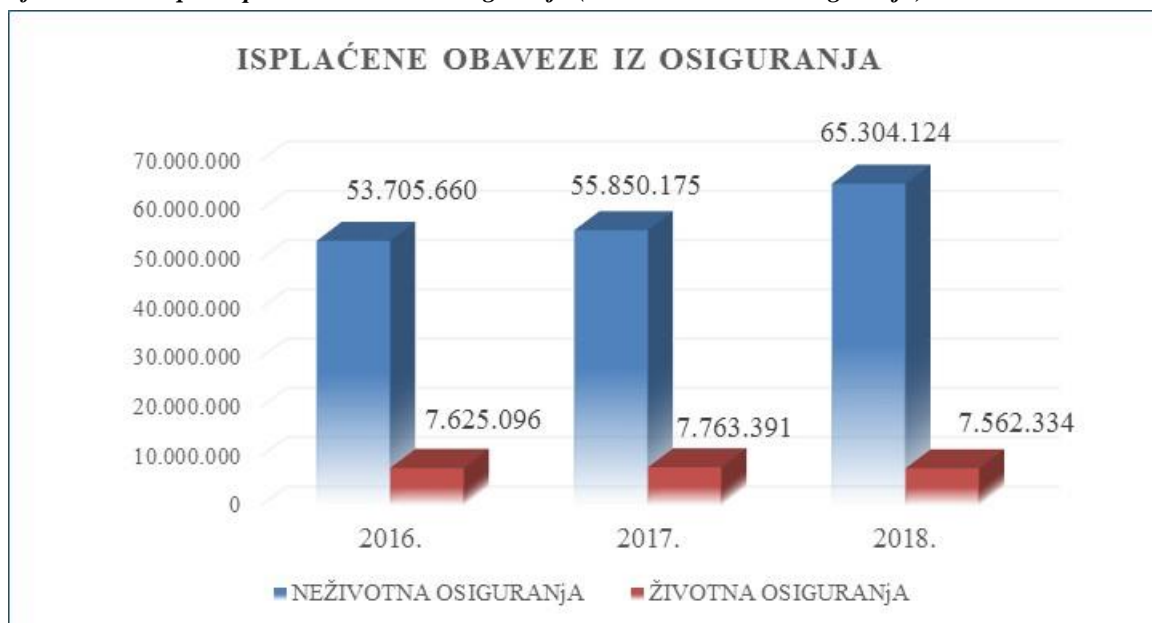
U nastavku se daju osnovni podaci u vezi sa rješavanjem i isplatom odšteta i drugih naknada po osnovu ugovora o osiguranju (u daljem tekstu: obaveze iz osiguranja).

U 2018. godini, društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj su, osiguranicima i korisnicima osiguranja, isplatila 72.866.458 KM, što u odnosu na 2017. godinu, kada je suma isplaćenih obaveza iz osiguranja iznosila 63.613.566 KM, predstavlja povećanje za 9.252.892 KM ili 14,5%.

Tabela 21: Iznos ukupno isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja

VRSTE OSIGURANJA	(u KM)		
	2016.	2017.	2018.
Osiguranje nezgode	4.440.273	4.502.212	5.553.498
Zdravstveno osiguranje	429.061	601.879	932.896
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	7.277.896	9.011.077	9.577.352
Osiguranje vazduhoplova	10.468		
Osiguranje robe u prevozu	18.513	17.267	73.182
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	2.496.166	1.613.958	1.303.032
Osiguranje ostalih šteta na imovini	4.319.691	3.980.139	2.384.176
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	34.544.868	35.831.183	45.186.329
Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	138.512	251.921	229.282
Osiguranje kredita	1.059	1.451	7.936
Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	27.491	35.559	52.163
Osiguranje pomoći	1.662	3.529	4.280
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	53.705.660	55.850.175	65.304.124
Životno osiguranje	6.607.205	7.026.008	6.523.875
Rente		221	2.648
Dodatna osiguranja uz osiguranje života	1.017.891	737.163	1.035.811
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	7.625.096	7.763.391	7.562.334
UKUPNO	61.330.756	63.613.566	72.866.458

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 16: Ukupno isplaćene obaveze iz osiguranja (životna i neživotna osiguranja)

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U narednoj tabeli prikazani su pokazatelji efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja, odvojeno za životna i neživotna osiguranja.

Tabela 22: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja

Opis	2016.	2017.	2018.
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima (u %)	81,0	82,7	84,4
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima (u %)	91,9	85,8	89,7
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima (u %)	98,7	98,1	99,3
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima (u %)	100,0	100,0	100,0

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje z RS

Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno riješenih i ukupno evidentiranih zahtjeva. Stopa isplate obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno isplaćenih i ukupno riješenih odštetnih zahtjeva. U posmatranom periodu nije bilo značajnijih promjena stopa efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja.

Stope efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila u 2018. godini, po društvima za osiguranje, prikazane su u narednoj tabeli.

Tabela 23: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila

R.B.	Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja (%)	Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja (%)
1.	Atos osiguranje A.D.	88,1	100,0
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	76,4	100,0
3.	Euros osiguranje A.D.	79,9	99,4
4.	Drina osiguranje A.D.	78,1	100,0
5.	Dunav osiguranje A.D.	76,3	100,0

R.B.	Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja (%)	Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja (%)
6.	Wiener osiguranje A.D.	74,2	96,2
7.	Krajina osiguranje A.D.	64,0	97,7
8.	Mikrofin osiguranje A.D.	92,3	100,0
9.	Nešković osiguranje A.D.	78,4	100,0
10.	Osiguranje Aura A.D.	92,0	100,0
11.	Osiguranje Garant D.D.	78,4	99,9
12.	Premium osiguranje A.D.	100,0	100,0
13.	Triglav osiguranje A.D.	81,6	98,5
14.	SAS-SuperP OSIGURANJE A.D.	95,1	100,0
	UKUPNO:	81,0	99,5

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Potrebno je napomenuti da stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja, zavisi i od objektivnih faktora na koje društvo za osiguranje nije u mogućnosti da utiče (npr. starosti portfelja društva za osiguranje, načina evidentiranja odštetnih zahtjeva, broja odštetnih zahtjeva u sudskom sporu i zahtjeva sa nepotpunom dokumentacijom i sl), te da bi bila mjerodavan pokazatelj potrebno je posmatrati zajedno sa ostalim pokazateljima.

2.3.5. Tehnički rezultat

Tehnički rezultat, prikazan u narednoj tabeli, utvrđen je kao razlika mjerodavnih premija u samoprizržaju i mjerodavnih šteta u samoprizržaju, uzimajući u obzir promjene kod ostalih tehničkih rezervi, a kod životnih osiguranja u obračun se uzima i rezultat ostvaren ulaganjem sredstava. Za obračun tehničkog rezultata korišćeni su zbirni iznosi naprijed navedenih pozicija iz izvještaja svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 24: Tehnički rezultat

(u KM)

R.B.	Vrste osiguranja	2016.	2017.	2018.
1.	Osiguranje nezgode	3.954.510	4.568.505	5.067.411
2.	Zdravstveno osiguranje	845.143	849.542	1.073.238
3.	Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	2.523.047	1.645.907	2.368.368
4.	Osiguranje vozila koja se kreću po šinama	0	0	0
5.	Osiguranje vazduhoplova	35.416	20	68
6.	Osiguranje plovila	-24.118	-5.172	4.471
7.	Osiguranje robe u prevozu	437.544	560.965	409.346
8.	Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	2.929.707	1.958.103	3.025.150
9.	Osiguranje ostalih šteta na imovini	2.422.404	2.744.097	1.462.693
10.	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	73.758.366	85.639.224	86.071.957
11.	Osiguranje od građanske odgovornosti za vazduhoplove	5.772	5.390	10.853
12.	Osiguranje od opšte odgovornosti za brodove	417	1.161	1.858
13.	Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	490.962	604.267	833.269
14.	Osiguranje kredita	64.914	79.266	66.782
15.	Osiguranje garancija	6.292	12.899	14.898
16.	Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	263.961	438.923	323.259

R.B.	Vrste osiguranja	2016.	2017.	2018.
17.	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	0	0
18.	Osiguranje pomoći	2.673	648	20.928
	NEŽIVOTNA OSIGURANJA	87.717.009	99.103.748	100.754.551
19.	ŽIVOTNO OSIGURANJE	6.676.695	7.372.020	7.194.310
	UKUPNO	94.393.704	106.475.768	107.948.861

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Tehnički rezultat, u svim vrstama osiguranja, bio je pozitivan, odnosno ukupna premija je bila dovoljna za izmirenje obaveza prema osiguranicima, korisnicima osiguranja i trećim oštećenim licima.

2.3.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

Racio šteta predstavlja odnos mjerodavnih šteta i mjerodavne premije, dok racio troškova predstavlja učešće troškova sprovođenja osiguranja u obračunatoj premiji. Kombinovani racio pokazuje rezultat poslovanja prije uključivanja rezultata od ulaganja, a računa se kao zbir racia troškova i racia šteta.

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su racio šteta, racio troškova i kombinovani racio za neživotna osiguranja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa naprijed navedenih pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 25: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

OPIS	2016.	2017.	2018.
Racio šteta (%)	35,8	33,4	38,0
Racio troškova (%)	41,0	39,9	37,2
Kombinovani racio (%)	76,8	73,4	75,2

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Ukoliko je kombinovani racio manji od 100, razlika između 100 i kombinovanog racia predstavlja pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, a ukoliko je kombinovani racio veći od 100, ta razlika predstavlja negativan rezultat iz poslova osiguranja.

Sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, kombinovani racio je bio ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja. Povećanje racia šteta je povezano sa povećanjem iznosa isplaćenih obaveza iz osiguranja, dok je smanjenje racia troškova povezano sa smanjenom stopom rasta obračunate premije uz približno isti iznos troškova sprovođenja osiguranja, u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu.

2.3.7. Pokazatelji rentabilnosti

U narednom tabelarnom pregledu prikazana je rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitih sredstava, izračunata na osnovu zbirnih iznosa pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 26: Pokazatelji rentabilnosti

OPIS	2016.	2017.	2018.
Povrat na aktivu (ROA %)	2,7	6,5	6,3
Povrat na ukupni kapital (ROE %)	8,4	20,1	19,8

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Pokazatelj rentabilnosti imovine (ROA) računa se kao odnos neto rezultata perioda i prosječne aktive, a predstavlja mjeru prinosa na ukupnu aktivu.

Pokazatelj rentabilnosti kapitala (ROE) predstavlja odnos između neto rezultata – perioda i prosječnog kapitala, a pokazuje koliki je povrat na uloženi vlastiti kapital. Pokazatelji rentabilnosti imovine i kapitala su na približno istom nivou, kao i u prethodnom izvještajnom periodu.

2.3.8. Ostali pokazatelji poslovanja

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su ostali pokazatelji poslovanja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 27: Ostali pokazatelji poslovanja

O P I S	2016.	2017. ¹⁴	2018.
Premija po zaposlenom (u KM)	134.429	143.768	140.424
Ukupan prihod po zaposlenom (u KM)	154.477	166.964	161.758
Dobit po zaposlenom (u KM)	7.515	18.814	18.831
Dobit/Ukupan prihod (%)	4,9	11,3	11,6
Racio solventnosti (%)	77,5	74,9	80,1
Opšta likvidnost (%)	5,6	4,7	4,8

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, nije bilo značajnijih promjena kod ostalih pokazatelja poslovanja, u odnosu na stanje na isti dan prethodne godine, pri čemu treba istaći da je koeficijent opšte likvidnosti bio znatno veći od 1, što odražava sposobnost izmirenja obaveza u rokovima dospjeća.

¹⁴ Podaci za 2017. godinu se razlikuju od podataka prikazanih u Izvještaju o stanju sektora osiguranja za period 01.01. do 31.12.2017. godine, zbog izvršenih korekcija finansijskih izvještaja, što je detaljnije obrazloženo u poglavlju 2.2. Bilansna struktura

3. DOBROVOLJNO PENZIJSKO OSIGURANJE

3.1.1. Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Djelatnost dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u izvještajnom periodu, obavljalo je jedno društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, a to je: Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. Nakon dobijanja dozvole za organizovanje i upravljanje jednim dobrovoljnim penzijskim fondom, ovo društvo je u toku trećeg tromjesečja 2017. godine počelo sa obavljanjem djelatnosti dobrovoljnog penzijskog osiguranja.

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka je bilo u većinskom stranom vlasništvu sa učešćem od 67% u ukupnom kapitalu („Skupna“ d.d. Ljubljana 34% „European Bank for Reconstruction and Development“ 16,5% i „Enterprise Expansion Fund“ 16,5%) i domaćem vlasništvu od 33% (Penzijski rezervni fond Republike Srpske – PREF).

U narednoj tabeli je prikazana skraćena šema bilansa stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, za 2017. i 2018. godinu.

Tabela 28: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

(u KM)

POZICIJA	31.12. 2017.	%	31.12. 2018.	%	Indeks 2018/2017
AKTIVA					
A. STALNA SREDSTVA	1.586.534	38,6	1.529.813	43,1	96,4
I - Nematerijalna sredstva	26.736	0,7	26.027	0,7	97,3
II - Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine	209.798	5,1	153.786	4,3	73,3
III - Biološka sredstva i sredstva kulture	0	0,0	0	0,0	0,0
IV - Dugoročni finansijski plasmani	1.350.000	32,8	1.350.000	38,0	100,0
V - Odložena poreska sredstva	0	0,0	0	0,0	0,0
B. TEKUĆA SREDSTVA	2.524.678	61,4	2.021.022	56,9	80,1
I - Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	0	0,0	0	0,0	0,0
II - Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i gotovina	2.524.678	61,4	2.021.022	56,9	80,1
III - Odložena poreska sredstva	0	0,0	0	0,0	0,0
V. POSLOVNA SREDSTVA	4.111.212	100,0	3.550.835	100,0	86,4
G. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0,0	0	0,0	0,0
D. POSLOVNA AKTIVA	4.111.212	100,0	3.550.835	100,0	86,4
Đ. VANBILANSNA AKTIVA	0	0,0	0	0,0	0,0
E. UKUPNA AKTIVA	4.111.212	100,0	3.550.835	100,0	86,4
PASIVA					
A. KAPITAL	4.073.682	99,1	3.518.277	99,1	86,4
I - Osnovni kapital	4.400.000	107,0	4.400.000	123,9	100,0
II - Upisani neplaćeni kapital	0	0,0	0	0,0	0,0
III - Emisiona premija	0	0,0	0	0,0	0,0
IV - Emisioni gubitak	0	0,0	0	0,0	0,0
V - Rezerve	0	0,0	0	0,0	0,0
VI - Revalorizacione rezerve	0	0,0	0	0,0	0,0
VII - Nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0,0	0	0,0	0,0

POZICIJA	31.12. 2017.	%	31.12. 2018.	%	Indeks 2018/2017
VIII - Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	285	0,0	220	0,0	77,2
IX - Neraspoređeni dobitak	0	0,0	0	0,0	
X - Gubitak do visine kapitala	326.033	7,9	881.503	24,8	270,4
1. Gubitak ranijih godina		0,0	326.033	9,2	0,0
2. Gubitak tekuće godine	326.033	7,9	555.470	15,6	170,4
B. REZERVISANJA, ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE I RAZGRANIČENI PRIHODI	0	0,0	0	0,0	0,0
V. OBAVEZE	37.530	0,9	32.558	0,9	86,8
I - Dugoročne obaveze	0	0,0	0	0,0	0,0
II - Kratkoročne obaveze	37.530	0,9	32.558	0,9	86,8
G. POSLOVNA PASIVA	4.111.212	100,0	3.550.835	100,0	86,4
D. VANBILANSNA PASIVA	0	0,0	0	0,0	0,0
Đ. UKUPNA PASIVA	4.111.212	100,0	3.550.835	100,0	86,4

Izvor: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Vrijednost poslovne aktive i pasive, sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, iznosila je 3.550.835 KM i manja je za 560.377 KM ili 13,6%, u odnosu na stanje dan 31.12.2017. godine.

U strukturi poslovne aktive, stalna sredstva učestvovala su sa 43,1%, a tekuća sredstva sa 56,9%.

Dugoročni finansijski plasmani učestvovali su sa 88,2% u strukturi stalnih sredstava, a odnosili su se na ulaganje u finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju - obveznice Republike Srpske (1.000.000 KM) i oročene depozite (350.000 KM). Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine učestvovali su sa 10,1%, a nematerijalna sredstva sa 1,7% u stalnim sredstvima.

U strukturi tekućih sredstava, finansijska sredstva označena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha učestvovala su sa 52,1% (1.053.321 KM), oročeni depoziti sa 34,6% (700.000 KM), gotovina sa 10,5% (211.333 KM), dok su sve ostale pozicije zajedno učestvovala sa 2,8% (56.368 KM).

U poslovnoj pasivi, kapital je učestvovao sa 99,1%, a obaveze sa 0,9%.

Kapital je iznosio 3.518.277 KM i manji je od iznosa akcionarskog kapitala za iznos gubitka do visine kapitala (881.503 KM) i nerealizovanih gubitaka po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju (220 KM). Obaveze su iznosile tek 32.558 KM.

U narednoj tabeli daje se skraćena šema bilansa uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom za 2017. i 2018. godinu.

Tabela 29: Bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

(u KM)

POZICIJA	2017.	%	2018.	%	Indeks 2018/2017
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi	51	0,2	6.564	9,6	12.870,6
II - Poslovni rashodi	349.531	99,9	595.290	95,4	170,3
B. POSLOVNI DOBITAK	0		0		
V. POSLOVNI GUBITAK	349.480		588.726		168,5
G. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	23.662	99,8	57.191	83,1	241,7

POZICIJA	2017.	%	2018.	%	Indeks 2018/2017
II - Finansijski rashodi	215	0,1	230	0,0	107,0
D. DOBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	0		0		
Đ. GUBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	326.033		531.765		163,1
E. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	0		5.034	7,3	
II - Ostali rashodi	0		0		
Ž. DOBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA	0		5.034		
Z. GUBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA	0		0		
I- PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I. Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine					
II. Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine			28.739	4,6	
J. DOBITAK PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
K. GUBITAK PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE	0		28.739		
L. NETO DOBITAK I NETO GUBITAK PERIODA					
I - Neto dobitak perioda	0		0		
II -Neto gubitak perioda	326.033		555.470		170,4
UKUPNI PRIHODI	23.713	100,0	68.789	100,0	290,1
UKUPNI RASHODI	349.746	100,0	624.259	100,0	178,5

Izvor: Finansijski izvještaji društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Ukupni prihodi, u 2018. godini, su iznosili 68.789 KM, a u okviru kojih su finansijski prihodi (prihodi od kamata) učestvovali sa 83,1%, poslovni prihodi (prihode od ulazne naknade i naknade za upravljanje) sa 9,6%, i ostali prihodi sa 7,3%.

Ukupni rashodi, u 2018. godini, su iznosili 624.259 KM, a u okviru kojih su poslovni rashodi učestvovali sa 95,4%. Poslovni rashodi su proistekli iz troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda (57,4% poslovnih rashoda), nematerijalnih troškova (13% poslovnih rashoda), te troškova materijala, amortizacije, troškova proizvodnih usluga i troškova poreza i doprinosa (29,6% poslovnih rashoda).

Neto rezultat, u izvještajnom periodu, bio je gubitak u iznosu od 555.470 KM.

3.1.2. Dobrovoljni penzijski fond

U okviru djelatnosti dobrovoljnog penzijskog osiguranja, organizovan je jedan dobrovoljni penzijski fond, a to je: Evropski dobrovoljni penzijski fond Banja Luka. Ovim fondom upravlja Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka.

Fond je organizovan kao otvoreni dobrovoljni penzijski fond, radi prikupljanja novčanih sredstava dobrovoljnom uplatom penzijskog doprinosa od strane obveznika uplate i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine.

Prva uplata u dobrovoljni penzijski fond izvršena je dana 30.11.2017. godine. Sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, ukupan broj aktivnih članova fonda bio je 991. Prosječna starost članova dobrovoljnog penzijskog fonda bila je 44,4 godine, dok je prosječna uplata iznosila

64,96 KM. Od ukupnog broja aktivnih članova, 98,6% je pristupilo dobrovoljnom penzijskom fondu putem penzijskih planova, dok 1,4% putem individualnih ugovora o članstvu.

U narednoj tabeli prikazan je skraćeni bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda, za 2017. i 2018. godinu.

Tabela 30: Bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda

Pozicija	(u KM)			
	31.12.2017.	%	31.12.2018.	%
A.UKUPNA IMOVINA	2.503	100,0%	302.155	100,0%
I Gotovina	2.503	100,0%	34.631	11,5%
II Ulaganja fonda			266.015	88,0%
III Potraživanja			459	0,2%
IV Odložena poreska sredstva				
V Aktivna vremenska razgraničenja			1.050	0,3%
B. OBAVEZE	51	100,0%	2.438	100,0%
I Obaveze po osnovu poslovanja fonda				
II Obaveze po osnovu troškova poslovanja			50	2,1%
III Obaveze prema društvu za upravljanje	51	100,0%	1.647	67,6%
IV Kratkoročne finansijske obaveze				
V Dugoročne obaveze				
VI Ostale obaveze fonda				
VII Odložene poreske obaveze				
VIII Pasivna vremenska razgraničenja				
IX Obaveze po osnovu članstva			741	30,4%
V. NETO IMOVINA FONDA	2.452		299.717	
G. KAPITAL	2.452		299.717	
I Osnovni kapital	2.495		295.118	
II Kapitalne rezerve				
III Revalorizacione rezerve			3.861	
IV Rezerve iz dobiti				
V Neraspoređena dobit			781	
VI Nepokriveni gubitak	43		43	
VII Nerealizovani dobitak/gubitak				
D. BROJE EMITOVANIH AKCIJA/UDJELA	253,53277210		29.864,1612602	
Đ. NETO IMOVINA PO UDJELU/AKCIJI	9,6726		10,03600	
E. VANBILANSNE EVIDENCIJE				

Izvor: Podaci iz izvještaja nezavisnog revizora za 2018. godinu

Sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, ukupna imovina dobrovoljnog penzijskog fonda iznosila je 302.155 KM, u kojoj je gotovina učestvovala sa 11,5%, ulaganja u hartije od vrijednosti (obveznice Republike Srpske) sa 88%, dok su ostale stavke u okviru imovine učestvovala sa 0,5%. Sa druge strane ukupne obaveze su iznosile tek 2.438 KM.

Neto vrijednost imovine dobrovoljnog penzijskog fonda, sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, iznosila je 299.717 KM. Broj emitovanih udjela tj. broj upisanih obračunskih jedinica iznosio je 29.864,1612602, a neto vrijednost po udjelu 10,03600 KM.¹⁵ Stopa prinosa na neto imovinu dobrovoljnog penzijskog fonda iznosila je 3,77661%.

¹⁵ Vrijednost obračunske jedinice fonda na dan vrednovanja utvrđuje se dijeljenjem vrijednosti neto imovine fonda sa ukupnim brojem obračunskih jedinica. Ukupan broj obračunskih jedinica fonda, na dan vrednovanja, izračunava se na način da se broj obračunskih jedinica od poslednjeg dana za koji je obračunata vrijednost obračunske jedinice fonda, uveća za broj obračunskih jedinica koji je dobijen evidentiranjem obračunskih jedinica na individualne račune članova fonda na osnovu zaprimljenih uplata, te umanjiti za broj obračunskih jedinica koji je dobijen prestankom članstva na dan vrednovanja.

U narednoj tabeli prikazan je skraćeni bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda, za 2017. i 2018. godinu.

Tabela 31: Bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda

Pozicija	(u KM)	
	2017.	2018.
A. REALIZOVANI PRIHODI I RASHODI		
I Poslovni prihodi		2.832
II Realizovani dobitak		
III Poslovni rashodi	43	2.051
IV Realizovani gubitak		
V Realizovani dobitak/gubitak	-43	781
VI Finansijski prihodi		
VII Finansijski rashodi		
B. REALIZOVANI DOBITAK / GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	-43	781
V. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT		
G. REALIZOVANI DOBITAK / GUBITAK POSLIJE OPOREZIVANJA	-43	781
D. NEREALIZOVANI DOBICI I GUBICI		
I Nerealizovani dobiti		3.861
II Nerealizovani gubici		
Đ. UKUPNI NEREALIZOVANI DOBITI (GUBICI) FONDA		3.861
E. POVEĆANJE (SMANJENJE) NETO IMOVINE OD POSLOVANJA FONDA	-43	4.642

Izvor: Podaci iz izvještaja nezavisnog revizora za 2018. godinu

Iznos ostvarenih prihoda i rashoda dobrovoljnog penzijskog fonda, te rezultat poslovanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, u 2018. godini, u skladu je sa nivoom poslovne aktivnosti i činjenicom da je početak poslovanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom bio krajem prethodne godine.